

Publikacja została wydana w ramach projektu dofinansowanego ze środków
Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Fundusze sołeckie – szansą dla wsi

*Materiał informacyjny
praca zbiorowa*

Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów

ul. Zofii Urbanowskiej 8, 62-500 Konin

www.kss.org.pl

tel/faks 63 / 243 75 80

Konin, styczeń 2011

fundusze sołeckie

www.funduszesoleckie.eu

Zapraszamy do serwisu

forum dyskusyjne
DYSKUSJA ONLINE

wszystko o funduszach
ARTYKUŁY, PORADY

akty prawne
USTAWY, ROZPORZĄDZENIA ...

porady ekspertów
PYTANIE DO EKSPETRA

SZANOWNI PAŃSTWO,

w kwietniu 2009 roku cieszyliśmy się z wejścia w życie ustawy o funduszu sołeckim. Propozycja Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów przedłożona przez rząd i uchwalona w parlamencie dawała i nadal daje nadzieję na aktywizację mieszkańców wsi. Dziś jesteśmy po pierwszych doświadczeniach; w pierwszym roku około 48% rad gmin wyraziło zgodę na fundusz sołecki a w drugim 51,7%.

W 2011 roku realizowane są inicjatywy podjęte w 2010 roku. Fundusz odgrywa pozytywną rolę w ożywieniu środowisk wiejskich, zwrócił uwagę na ogromną potrzebę podniesienia jakości życia na wsi, podniósł znaczenie zebrania wiejskiego i jest ważnym krokiem w zwiększeniu podmiotowości sołectwa. Przyczynia się także do szerzenia wiedzy o samorządzie, o znaczeniu statutów wsi itp. Fundusz sołecki może być katalizatorem aktywności, poznania metody działania odnowy wsi, czy wreszcie dobrych praktyk i tych wprost z realizacji funduszu sołeckiego i tych wcześniej wypracowanych poprzez odnowę wsi, np. na Opolszczyźnie i w innych miejscach naszego kraju.

Możliwości ustawowe trzeba wzmacniać propagowaniem właściwych rozwiązań i pokazywaniem dobrych praktyk. KSS nieustannie propaguje idee funduszu. Pierwsze doświadczenia przynoszą też uwagi o trudnościach i problemach w realizacji, a nawet sugerują zmiany.

Ustawa o funduszu sołeckim może być coraz lepszym narzędziem służącym aktywizacji wsi i poprawy życia na niej. Prawo może być temu pomocne, ale o powodzeniu zadecydują liderzy polskich wsi, ci wszyscy, którzy zechcą zaangażować się w działanie.

Zapraszam Państwa do aktywnej współpracy, proszę o uwagi i propozycje zmian ustawowych, które przyczynią się do przygotowania możliwie najlepszej noweli ustawy, o którą zabiegam w parlamencie. Czekam na owocną dyskusję w tej kwestii w szczególności poprzez forum dyskusyjne na naszym serwisie informacyjnym www.funduszesoleckie.eu bądź inny bezpośredni kontakt do biura Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów.

Ireneusz Niewiarowski
Prezes Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów

KRAJOWE STOWARZYSZENIE SOŁTYSÓW

ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO

jest związkiem stowarzyszeń sołtysów. Zrzesza 28 lokalnych stowarzyszeń sołtysów z terenu całego kraju, liczących łącznie ponad 15 000 członków.

Misja

Misją Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów jest wspieranie rozwoju obszarów wiejskich poprzez ugruntowanie demokracji, samorządności i aktywności obywateli żeby aktywnie wpływać na rozwiązywanie problemów kraju i wspierać mieszkańców wsi w procesach integracji z Unią Europejską poprzez: wspieranie rozwoju lokalnych społeczności, tworzenie mechanizmów lokalnej demokracji, ułatwianie współpracy środowisk lokalnych, wspieranie i promocję inicjatyw pozarządowych.

Historia

Sołtysi utworzyli swoje pierwsze stowarzyszenie w 1991 roku. Inspiratorem tych działań był ówczesny senator, Ireneusz Niewiarowski, który obecnie pełni funkcję Prezesa. Stowarzyszenie z siedzibą w Koninie postawiło sobie za cel wspieranie pozycji sołtysa i wzmacnianie wpływu sołectw na sprawy publiczne gminy. W ciągu kolejnych trzech lat powstało w całym kraju ponad 20 stowarzyszeń, które utworzyły w 1994 roku Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów. Stowarzyszenie zarejestrowano w dniu 23 grudnia 1994 roku.

Wybrane działania

Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów ma na swoim koncie wiele działań i sukcesów:

1. Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów patronuje wydawanej od 1993 roku przez Wielkopolskie Stowarzyszenie Sołtysów „**Gazecie Sołeckiej**” (ponad 200 wydanych numerów) ogólnopolskiemu miesięcznikowi poświęconemu sprawom ważnym dla rozwoju sołectw, gmin i powiatów oraz rocznikowi „**Poradnik radnego i sołtysa**”.
2. Coroczna organizacja w okresie wiosennym (zazwyczaj ostatnia sobota i niedziela maja) Krajowej Pielgrzymki Sołtysów i Środowisk Wiejskich do Sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej w Licheniu. Uczestnicy Pielgrzymki nie tylko spotykają się na wspólnej modlitwie, ale również rozmawiają na aktualne tematy ważne dla polskiej wsi.
3. Promocja idei odnowy wsi, jako nowatorskiej koncepcji rozwoju obszarów wiejskich, przyczyniającej się do aktywizacji mieszkańców wsi.
4. Zakończone sukcesem inicjatywy legislacyjne wzmacniające pozycję sołtysów i sołectw jako jednostek pomocniczych samorządu terytorialnego i wprowadzenie ustawy o funduszu sołeckim.

5. Udział w kampanii referendalnej 2003 roku poprzez organizację konferencji i wydanie publikacji, programy w mediach lokalnych, regionalnych i telewizji ogólnopolskiej, zgłaszanie sołtysów do obwodowych komisji ds. referendum na terenie całego kraju.
6. Pomoc mieszkańcom wsi w wykorzystaniu szans i możliwości stwarzanych przez członkostwo w Unii Europejskiej. Od początku Stowarzyszenie pomagało mieszkańcom wsi w dotarciu do informacji dotyczącej samorządu, środków pomocowych, przepisów prawa, organizacji pozarządowych, rolnictwa Unii itp. Wydało też wiele publikacji nt. integracji europejskiej. Obecnie, poprzez realizację projektów szkoleniowych, pomaga mieszkańcom wsi i samorządom podnieść skuteczność wykorzystania dostępnych środków finansowych pochodzących z funduszy europejskich.
7. Utworzenie tańszej sieci telefonicznej dla sołtysów w ramach projektu „Sołectwa na PLUS”.
8. Utworzenie Związku Wzajemności Członkowskiej „SOŁECTWO” na mocy umowy zawartej w lipcu 2010 roku z Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”.

Nagrody

Wyróżnienie w Konkursie „Pro Publico Bono” w 2002 r.
Laureat I nagrody Konkursu „Pro Publico Bono” w 2006 r.
Laur Honorowy w Konkursie Laur Gospodarności w 2010 r.

Wybrane publikacje:

- „Integracja – szkice europejskie” (2001 r.),
- Publikacje wydane w ramach projektu „Polska wieś – europejskie wyzwania”(2000-2001 r.): „Nasz wspólny obowiązek”, „Polska wieś – europejskie wyzwania”, „Tej szansie trzeba pomóc, „Dzięki Wam polskim sołtysom”.
- „Na wsi – odnowa” (2004 r. z późniejszymi wznowieniami),
- „Dobre partnerstwo – wspólne sukcesy” (2005 r.),
- „Przepis na projekt – recepta na fundusz”,
- „Fundusz Sołecki – jak dobrze wydać nasze pieniądze”,
- „Rzeczpospolita sołecka”.

INFORMACJE O PROJEKCIE „FUNDUSZE SOŁECKIE – SZANSĄ DLA WSI”

Od czerwca 2010 roku Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów rozpoczęło realizację projektu pn. „**Fundusze sołeckie – szansą dla wsi**”. Został on dofinansowany ze środków otrzymanych z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”. Celem projektu jest podniesienie skuteczności wykorzystania dostępnych środków finansowych pochodzących z funduszy sołeckich, instrumentów wyodrębnionych w budżetach gmin, służących wsparciu rozwoju obszarów wiejskich na terenie Polski, poprzez:

- dostarczenie jasnej, aktualnej informacji i wiedzy uczestnikom spotkań informacyjno-animacyjnych oraz użytkownikom utworzonego w ramach projektu serwisu informacyjnego www.funduszesoleckie.eu, na temat celu i istoty gminnego funduszu sołeckiego, trybu jego tworzenia i rozliczania itp.,
- wskazanie adresatom projektu przykładów możliwości wykorzystania środków finansowych pochodzących z w/w funduszy,
- zachęcanie do podejmowania inicjatyw, służących poprawie lokalnych warunków i jakości życia na wsi oraz
- wypracowanie z grupą doświadczonych trenerów (na podstawie pozyskanej przez nich wiedzy i zdobytych doświadczeń) kierunków i metod działań jakie powinny zostać podjęte w celu osiągnięcia jak najlepszych rezultatów z realizacji zaplanowanych działań w ramach projektu.

Adresaci projektu:

- mieszkańcy wsi, w szczególności lokalni liderzy, sołtysi i członkowie organizacji pozarządowych działających na wsi,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego,
- środowiska wiejskie zaangażowane w rozwój obszarów wiejskich, w tym liderzy Grup Odnowy Wsi i Lokalnych Grup Działania,
- doświadczeni trenerzy specjalizujący się w doradztwie związanym z rozwojem obszarów wiejskich.

W ramach projektu odbyły warsztaty dla trenerów i organizowane są **spotkania informacyjno-animacyjne (50 spotkań, w okresie styczeń - grudzień 2011)** dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz liderów wiejskich, zainteresowanych realizacją działań, mających na celu budowę i ulepszanie najbliższego otoczenia, dzięki wykorzystaniu istniejących możliwości finansowych pochodzących z funduszy sołeckich.

Działa również **serwis informacyjny** - www.funduszesoleckie.eu

Istotny element serwisu stanowi **FORUM** - miejsce, gdzie możliwe jest prowadzenie przez użytkowników dyskusji on-line, kierowanie pytań do specjalistów, wymiana informacji między sobą, czy tworzenie tematów dyskusji.

W ramach projektu wydana została także publikacja pt. „Fundusz Sołecki – skorzystajmy z tej szansy” wraz z płytą CD zawierającą omówione w publikacji dokumenty i prezentacją multimedialną.

(opracowanie - Ryszard Kamiński, Zenon Lewandowski, Andrzej Olszewski)

FUNDUSZ SOŁECKI – WPROWADZENIE DO TEMATYKI

CEL PROJEKTU „FUNDUSZE SOŁECKIE - SZANSĄ DLA WSI”

Celem projektu jest podniesienie skuteczności wykorzystania dostępnych środków finansowych pochodzących z funduszy sołeckich, poprzez:

- dostarczenie informacji na temat celu i istoty gminnego funduszu sołeckiego, trybu jego tworzenia i rozliczania,
- zachęcenie do podjęcia inicjatyw służących poprawie lokalnych warunków i jakości życia na wsi.

FUNDUSZ SOŁECKI JAKO NOWE NARZĘDZIE REALIZACJI SPOŁECZNYCH INICJATYW OBYWATELSKICH

Fundusz sołecki jest ważnym elementem wdrażania i finansowania rozwoju wsi.

Dzięki niemu możliwe będzie:

- budowanie tożsamości wsi,
- rozwój infrastruktury technicznej i społecznej,
- waloryzacja krajobrazu i architektury,
- wykonanie przedsięwzięć poprawiających warunki materialne (standard życia),
- wpływanie na wartości niematerialne - duchowe (jakość życia) takie jak poczucie wspólnoty, współodpowiedzialność, wzorce wychowawcze, więź międzypokoleniowa.

Wprowadzenie funduszu sołeckiego jest jednym z praktycznych kroków do wdrażania w polskim systemie ustrojowym zasady pomocniczości (zwanej też inaczej zasadą subsydiarności). Sens uruchamiania funduszy sołeckich wprowadzających wiele dodatkowych zadań dla lokalnych samorządów można i trzeba tłumaczyć przede wszystkim właśnie tym, że społeczność (w tym wypadku całej gminy) nie powinna ingerować w sprawy, z którymi poszczególne jednostki (sołectwa) są w stanie poradzić sobie same. Jeżeli więc wspólnoty lokalne mogą pewne funkcje wykonywać same, same decydować o swoim najbliższym otoczeniu, winno się im stworzyć do tego odpowiednie warunki.

CEL STWORZENIA FUNDUSZU I MOŻLIWOŚCI JEGO WYKORZYSTANIA DLA WSPIERANIA ROZWOJU WSI

Długofalowe oddziaływania funduszu sołeckiego

- Fundusz sołecki jest wielką szansą na podniesienie rangi wiejskich wspólnot i poczynienie kolejnego kroku w kierunku ich upodmiotowienia.
- Dzięki niemu mieszkańcy wsi w większym stopniu staną się gospodarzami miejsca w którym żyją.

Fundusz sołecki może stać się ważnym elementem wdrażania i finansowania wiejskich planów odnowy. Dzięki niemu możliwe będzie w większym stopniu budowanie tożsamości wsi, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, waloryzacja krajobrazu i architektury, wykonanie przedsięwzięć publicznych i prywatnych podnoszących warunki materialne (standard życia), ale również tych wpływających na wartości niematerialne - duchowe (jakość życia) takie jak wspólnoty, współodpowiedzialność, wzorce wychowawcze, więź międzypokoleniowa.

OPIS UREGULOWAŃ USTAWOWYCH

ISTOTA GMINNEGO FUNDUSZU SOŁECKIEGO

Co stanowi USTAWA o funduszu sołeckim?

Art. 1.

3. Środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które zgłoszone we wniosku, o którym mowa w art. 4, są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy.
4. Środki funduszu mogą być przeznaczone na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy o stanie klęski żywiołowej.

Trzy warunki wskazane w art. 1 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim muszą być spełnione kumulatywnie:

- zgłoszone zadanie musi być zadaniem własnym gminy,
- musi sprzyjać poprawie warunków życia mieszkańców,
- musi być zgodne ze strategią rozwoju gminy.

Warunki te muszą być spełnione łącznie. Jeżeli wniosek nie spełnia tych wymagań – wójt, burmistrz lub prezydent zobowiązany jest odrzucić wniosek sołectwa.

FINANSOWANIE ZADAŃ UJĘTYCH W FUNDUSZU SOŁECKIM A BUDŻET GMINY

Fundusz sołecki jest częścią budżetu gminy

Zadania finansowane z budżetu gminy określa ustawa o samorządzie gminnym

Zgodnie z art. 7 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001.142.1591 ze zm.) zadania własne gminy obejmują w szczególności sprawy:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- lokalnego transportu zbiorowego,

- ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- edukacji publicznej,
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- cmentarzy gminnych,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej,
- promocji gminy,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Wymienione enumeratywnie sprawy nie wyczerpują zakresu dopuszczalnych działań samorządu gminnego

- Art. 7 ustawy podkreśla charakterystyczną cechę zadań własnych gminy, jaką jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej, czyli mieszkańców gminy i wymienia najważniejsze z nich.
- Wyliczenie w art. 7 ustawy nie jest kompletne, o czym świadczy użycie przez ustawodawcę zwrotu "w szczególności".

Zadania własne gmin określone są także w innych ustawach.

PRZYKŁADOWA LISTA ZADAŃ MOŻLIWYCH DO ZREALIZOWANIA W RAMACH ŚRODKÓW
DOSTĘPNYCH Z FUNDUSZU SOŁECKIEGO

Kształtowanie wizerunku i estetyki wsi

- nasadzenia drzew i krzewów oraz pielęgnacja zieleni i terenów użyteczności publicznej w sołectwie,
- zakup i montaż koszy na śmieci, pojemników na zużyte baterie itp.,
- zakładanie trawników, oczek wodnych, skalników,
- ustawianie tablic informacyjnych, promocyjnych, specjalnych drogowskazów i innych elementów małej architektury,
- malowanie niewielkich obiektów należących do gminy.

Infrastruktura rekreacyjna i kulturalna sołectwa

- montaż ławek, urządzenie placów spotkań, gier i zabaw, zakup namiotów i krzeseł, urządzenie miejsc do ognisk i grillowania,
- budowa, remont i urządzenie boisk np. małych boisk przy świetlicach,
- budowa scen i zadaszeń dla organizacji występów artystycznych,
- zakup urządzeń poprawiających infrastrukturę sportową,
- zakup wyposażenia i urządzenie placów zabaw dla dzieci,
- budowa kąpielisk np. fragmenty plaż, boiska do piłki „plażowej”,
- zakupy wyposażenia świetlic wiejskich, klubów i sołeckich obiektów sportowych, zakupy sprzętu komputerowego i audio-video.

Infrastruktura komunalna sołectwa

- budowa i remont niewielkich odcinków dróg gminnych i chodników np. brakujące, małe odcinki chodników prowadzące do świetlicy,
- utrzymanie dróg i chodników oraz wykonywanie drobnych remontów,
- budowa punktów oświetleniowych dróg i placów publicznych np. oświetlenie placu zabaw, altany czy spacernika,
- renowacja obiektów o charakterze zabytkowym, kapliczek, krzyży itp.

Uroczystości, spotkania i imprezy integracyjne

- organizacja imprez takich jak dożynki, majówki i różnego rodzaju święta np. ziemniaka, kuku-rydzy, kapusty - dla mieszkańców sołectwa,

- organizacja imprez kulturalno – sportowych np. obejmujących rywalizację między dziećmi a dorosłymi, konkursy dla rodzin itp.,
- wspieranie innych inicjatyw integracyjnych na rzecz mieszkańców sołectwa, prowadzonych przez organizacje działające na jego terenie.

Edukacja, kultura, sport

- dofinansowywanie do projektów realizowanych przez organizacje wiejskie i działające na rzecz środowiska wiejskiego, a finansowane ze źródeł zewnętrznych np. unijnych,
- organizacja szkoleń dla mieszkańców wsi zgodnie z ich potrzebami,
- wspieranie inicjatywy kulturalnych i sportowych na rzecz lokalnego środowiska prowadzonych przez placówki oświatowe, np. zakupy nagród rzeczowych i sprzętu, dla dzieci i młodzieży,
- prowadzenie akcji edukacyjnych wśród mieszkańców sołectwa dotyczących ekologii,
- prowadzenie sołeckich konkursów dotyczących poprawy poziomu estetycznego wsi,
- dofinansowanie akcji organizowanych na rzecz społeczności sołectwa przez kluby seniora, lokalne i uczniowskie kluby sportowe, koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne i inne stowarzyszenia,
- dofinansowanie działalności zespołów folklorystycznych i innych kultywujących lokalne tradycje i obyczaje.

Działania promocyjne

- prowadzenie akcji promujących gminę i sołectwo oraz ich walory i zasoby lokalne,
- opracowanie i wydanie folderu lub broszury informującej o zabytkach, produktach lokalnych, ciekawych miejscach, szlakach, ofercie turystycznej itd.

Przykładowe zadania, które nie powinny być finansowane z funduszu sołeckiego:

- 1) działalność statutowa placówek oświatowych,
- 2) działalność kościołów wyznaniowych,
- 3) działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne lub osoby prawne,
- 4) zakupy alkoholu, papierosów i innych używek.

FUNDUSZ SOŁECKI A INNE USTAWY

Planując sposoby wydatkowania środków z funduszu sołeckiego, może być konieczne względnie wielu innych ustaw i rozporządzeń. Można tu wymienić przykładowo:

- ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Prawo budowlane, ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Prawo ochrony środowiska, ustawę o ochronie przyrody, Prawo wodne,
- ustawę o drogach publicznych, Prawo o ruchu drogowym,
- Prawo wodne, Prawo energetyczne,
- ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawę o odpadach,
- ustawę o pomocy społecznej, ustawę o systemie oświaty, ustawę o bibliotekach,
- ustawę o ochronie dóbr kultury,
- ustawę o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej,
- ustawę o kulturze fizycznej, przepisy o turystyce,
- ustawę o ochronie przeciwpożarowej.

Czy sołtyś i rada sołecka muszą znać wskazane wyżej akty prawne?

- Powyższe wyliczenie ustaw ma na celu uświadomienie, projektodawcom i wykonawcom funduszu sołeckiego, uwarunkowań prawnych i zagrożeń jakie mogą wystąpić na etapie realizacji proponowanych działań.
- Znajomość tych uwarunkowań jest niezbędna już na etapie planowania zadań, kiedy konieczne stanie się zweryfikowanie możliwości wykonania danego zadania.
- Realizacja zadań poprzez środki pochodzące z funduszu sołeckiego nakłada na sołectwo (sołtyś) konieczność choćby pobieżnej ich znajomości.
- **Pełne kompetencje w tym zakresie powinni posiadać pracownicy urzędu gminy.**

Środki przekazane sołectwom są częścią finansów publicznych i jako takie muszą podlegać wszystkim rygorom prawa

Dodatkowe ograniczenia w zakresie wydatkowania środków z funduszu sołeckiego mogą być związane z koniecznością posiadania odpowiednich zezwoleń przewidzianych prawem np. nie będzie możliwe wydatkowanie środków na budowę placu zabaw bez posiadania niezbędnych dokumentów lub w przypadku braku możliwości ich uzyskania.

Nawet niepełna znajomość przepisów prawnych może być kluczem do sukcesu

- Znajomość przepisów prawa na podstawowym poziomie umożliwi lepszą współpracę między sołectwem a gminą.
- W procedurze składania wniosków do wójta nie będą przekazywane do realizacji zadania źle określone z punktu widzenia klasyfikacji budżetu gminy.

Nieznajomość uwarunkowań prawnych może znacznie utrudnić a nawet uniemożliwić zrealizowanie przedsięwzięciaPrzykład

Wniosek na wykonanie oświetlenia drogowego.

- W powszechnej opinii może ono zostać zrealizowane bez większych przeszkód.
- Taka inwestycja wymaga jednak uzyskania warunków przyłączenia do sieci energetycznej.
- Ich brak skutkuje niemożliwością wykonania zadania.

W przytoczonym przykładzie przygotowanie wniosku na wykonanie oświetlenia drogowego powinno zostać poprzedzone sprawdzeniem:

- czy operator wyda warunki przyłączenia, a także
- czy inwestor uzyska zgody innych zainteresowanych stron (tj. właścicieli gruntów sąsiadujących z inwestycją).

Trzeba również pamiętać, iż realizacja większych zadań inwestycyjnych wiązać się często będzie z koniecznością prowadzenia nadzoru przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia np. uprawnienia kierownika robót drogowych.

Rozwiązaniem problemu braku znajomości przepisów prawa i ponoszenia odpowiedzialności jest dokonanie w każdej gminie podziału zadań na dwie grupy:

- **Gmina** (wójt i rada gminy) – planuje i realizuje poważne, duże inwestycje, zadania drogowe i skomplikowane itd.
- **Sołectwo** (rada sołecka i mieszkańcy) – wdraża zadania mniejsze, lokalne, specyficzne, nieskomplikowane itd.

Biorąc pod uwagę zasobność gmin i dotychczasowe doświadczenia w zakresie samodzielnych działań sołectw, można wskazać przesłanki dla podziału zadań:

- W gminach gdzie są silne, doświadczone i aktywne sołectwa będzie można realizować zadania z szerszej palety.
- W gminach gdzie sołectwa są słabe, jeszcze nieaktywne, społeczności wiejskie powinny zdobywać praktykę poprzez wdrażanie mniej skomplikowanych zadań.

Uchwała wydzielająca fundusz sołecki

- Zgodnie z prawem, rada gminy podejmując stosowną decyzję i wyodrębniając w budżecie gminy środki stanowiące fundusz sołecki, daje jednostkom pomocniczym (sołectwom) przyzwolenie do przygotowania wniosków.
- Stanowi to ważną przesłankę do przyjęcia przez radę propozycji sołeckich do budżetu w czasie podejmowania uchwały budżetowej.
- **Wnioski po przekazaniu do wójta i ich pozytywnej weryfikacji pod kątem braku naruszeń przepisów ustawowych, muszą się znaleźć w projekcie budżetu.**

Zadania samorządu a fundusz sołecki

- Każde zadanie mieszczące się w katalogu zadań samorządu lub wymienione w innych przepisach można traktować jak zadanie, które może być zrealizowane i sfinansowane ze środków funduszu sołeckiego.
- Jednak - fundusz sołecki stanowi część budżetu gminy, wobec czego rada gminy zachowuje kontrolę nad przeznaczeniem środków przez sołectwa.
- **Wyjątkowo, w skrajnym przypadku braku konsekwencji w postępowaniu rady, może się zdarzyć, że wskazane przez sołectwo zadania nie będą miały odzwierciedlenia w budżecie i nie zostaną zrealizowane!**

Ograniczenia w realizacji zadań z funduszu sołeckiego:

- Realizacja zadań nie może naruszać przepisów prawa,
- Zadania nie mogą być realizowane „na majątku”, który nie stanowi własności gminy:
 - nie można wybudować lub wyremontować chodnika, który nie stanowi własności gminy,
 - ale można przeprowadzić dożynki sołeckie na gruncie nie będącym własnością gminy.

Ograniczenia w realizacji zadań z funduszu sołeckiego - ogólne zasady

- Zadania „twarde” takie jak nowa inwestycja czy remont muszą być zrealizowane „na majątku” gminy.
- Zadania „miękkie” nie muszą spełniać tego wymogu, np. możliwe jest sfinansowanie szkolenia w remizie strażackiej, która jest własnością OSP.
- W nielicznych przypadkach, pewnym ograniczeniem będzie brak możliwości realizowania zadania poza terenem sołectwa - nie będzie to możliwe za wyjątkiem wyjazdów na targi lub inne imprezy, których celem będzie promocja gminy, sołectwa lub produktów tradycyjnych.

Ograniczenia realizacji zadań z funduszu sołeckiego wynikające z ustawy *Prawo zamówień publicznych*

W myśl tej ustawy należy stosować odpowiednie procedury mające na celu wyłonienie wykonawcy zadania lub dostawcy usług.

W tym zakresie jest konieczna współpraca z urzędem gminy, który po otrzymaniu wniosków i ich przeanalizowaniu pod kątem zakresu i skali zamówień poinformuje sołectwo:

- czy dane zakupy towarów lub usług muszą być poprzedzone procedurą mającą na celu wyłonienie wykonawcy,
- czy też można będzie nabyć usługę lub dokonać zakupu nie stosując ustawy, lub stosując tryb uproszczony („z wolnej ręki”).

OPIS PROCEDURY TWORZENIA GMINNEGO FUNDUSZU SOŁECKIEGO**Urząd gminy – sołectwo**

Współpraca między urzędem a sołectwem powinna zacząć się natychmiast po podjęciu przez radę gminy uchwały o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki.

Przygotowywanie wniosków do funduszu sołeckiego powinno mieć charakter wspólnego działania urzędu i społeczności danego sołectwa. Współpraca powinna dotyczyć takich spraw jak:

- konieczności uwzględnienia różnego rodzaju uwarunkowań prawnych (m.in. zasady budżetowania, prawo zamówień publicznych, prawo budowlane),
- sporządzenia odpowiedniego kosztorysu zadania (dla zadań o wyższym stopniu złożoności),
- sprawdzenia celowości zadania w kontekście jego związku z gminnymi dokumentami planistycznymi.

Sprawne wydawanie środków z funduszu sołeckiego wymaga dobrej współpracy na linii urząd – sołectwo

W sytuacji konieczności przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przez urząd można przeprowadzić specjalną procedurę - na przykład:

Ponieważ do realizacji remontów świetlic w kilku sołectwach niezbędne będą (zgodnie z wnioskami sołectw) materiały budowlane, przeprowadzone postępowanie wyłoni dostawcę np. hurtownię X, z której sołtysi na podstawie upoważnień i przedłożonych specyfikacji odbierać będą materiały niezbędne do remontu.

Realizacja zadań z funduszu sołeckiego

- Wójt może upoważnić sołtysa do dokonywania zakupów określonych towarów lub usług w ramach zadania przyjętego do realizacji z funduszu sołeckiego.
- **Taka decyzja nie spowoduje jednak zwolnienia wójta z nadzorowania i kontrolowania wydatkowania środków publicznych przez sołtysów.**
- Można upoważnić sołtysów do wdrażania zadań, ale kontrola finansowa nad przedsięwzięciem pozostanie w gestii urzędu.

Ograniczenia dla możliwości udzielania upoważnień dla sołtysów

W każdym przypadku odpowiedzialność za wydatkowanie środków nadal spoczywać będzie, zgodnie z art. 60 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym, na wójcie/burmistrzu/prezydencie, który odpowiada za prawidłową gospodarkę finansową gminy i w tym zakresie dokonuje wydatków budżetowych.

PRZYKŁADY I MOŻLIWOŚCI POWIĄZANIA FUNDUSZU SOŁECKIEGO Z INNYMI DZIAŁANIAM**Możliwość współfinansowania zadań z innych źródeł**

W przypadku dokonania wcześniejszych uzgodnień pomiędzy sołectwem a wójtem, może dojść do pożądanej sytuacji, w której zadanie zgłoszone we wniosku będzie realizowane przy udziale innych środków. Przykład:

termomodernizacja świetlicy - na ten cel samorząd może uzyskać dofinansowanie np. z wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska co spowoduje obniżenie kosztów inwestycji ponoszonych przez gminę.

Czy możliwe jest wykonanie zadania droższego od wartości środków finansowych przeznaczonych na dane sołectwo?

- Ustawodawca nie zakazał finansowania zadań z innych źródeł.
- Zgłoszenie do realizacji wniosku z zadaniami przekraczającymi wysokość środków przyznanych danemu sołectwu może zostać odebrane jako próba „wyłudzenia” dodatkowych pieniędzy.
- Po analizie wniosku poprzez wójta lub burmistrza, wniosek ze względu na złe oszacowanie kosztów zostanie odrzucony w terminie 7 dni od jego przedłożenia (zgodnie z ustawą o funduszu sołeckim).

Konieczne jest zatem racjonalne podejście w tym zakresie ze strony sołectw!

TRYB TWORZENIA FUNDUSZU SOŁECKIEGO.

Zgłaszanie zadań do funduszu sołeckiego

Jedynym właściwym organem, który bezpośrednio podejmuje decyzje na co zostaną wydane środki jest zebranie wiejskie. Zebranie wiejskie:

- z inicjatywy sołtysa,
- rady sołeckiej lub
- co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa,

podejmuje uchwałę, w której wskaże przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze sołectwa.

Prawo inicjatywy ogranicza się do trzech grup – sołtysa, rady sołeckiej lub piętnastu pełnoletnich mieszkańców sołectwa.

Fundusz - inicjatorzy i wnioski

- Ustawa o funduszu sołeckim podaje zamknięty katalog podmiotów zgłaszających wnioski, co miało wyeliminować podjęcie uchwał przez zebranie wiejskie na podstawie źle przygotowanych wniosków.
- Może jednakże wystąpić sytuacja, w której każdy ze wskazanych wyżej podmiotów złoży wniosek - wtedy zebranie wiejskie zgodnie ze swoim statutem będzie musiało poprzez głosowanie przyjąć do realizacji tylko jeden.

Fundusz a budżet gminy

Każdy przedkładany na zebraniu wniosek musi spełniać wymogi formalne tj. zawierać informacje o rodzaju przedsięwzięcia wraz z oszacowaniem kosztów w sposób możliwie jak najbardziej czytelny, tak aby organ mógł dokonać ich podziału zgodnie z klasyfikacją budżetową na: działy, rozdziały i paragrafy.

Odrzucenie wniosku sołectwa przez wójta

- Wójt, burmistrz, czy prezydent, zobowiązany jest odrzucić wniosek nie spełniający warunków zawartych w ustawie o funduszu sołeckim.
- Po wyodrębnieniu środków na fundusz sołecki i nie odrzuceniu wniosku sołectwa przez wójta na początku procedury (co skutkuje wpisaniem wniosku do projektu budżetu), rada powinna taki budżet uchwalić.

Odrzucenie wniosku sołectwa przez radę gminy

Rada, uchwalając budżet gminy, może odrzucić wniosek sołectwa, jedynie w przypadku kiedy w trakcie procedury (w czasie pomiędzy wpisaniem zadań do projektu budżetu, a momentem podejmowania uchwały budżetowej) zmienił się stan formalno-prawny co powoduje, że zadania, które sołectwo chce realizować nie spełniają warunków ustawy.

Uchwalenie środków na zadania w ramach funduszu sołeckiego w ramach budżetu gminy

Każde przedsięwzięcie musi zostać dobrze oszacowane, z podziałem jego realizacji na zakupy materiałów i usługi, a następnie zapisane w odpowiednim dziale i paragrafie budżetu (np. zadanie: remont placu zabaw, całkowity koszt 10.000,00 zł, materiały 5.400,00 zł, wykonawstwo (usługa) 4.600,00).

Podmioty uprawnione do przedstawienia wniosku zebraniu wiejskiemu, powinny wcześniej porozumieć się z urzędem i wspólnie dokonać wyceny zadania lub zadań, które następnie zostaną złożone i uchwalone przez zebranie wiejskie.

Wdrażanie funduszu sołeckiego - rola urzędu gminy i wójta

- Niechętna postawa wójta lub burmistrza, jako osoby zarządzającej w praktyce budżetem gminy, a także jego urzędników, niekiedy może być ograniczeniem dla realizacji zadań z funduszu sołeckiego.

- Z uwagi na fakt, iż fundusz sołecki jest częścią budżetu gminy to wójt /burmistrz dysponuje pieniędzmi funduszu sołeckiego, to od niego zależeć będzie:
 - kiedy, w którym miesiącu danego roku, urząd gminy uruchomi środki finansowe,
 - kiedy przeprowadzi procedury związane zamówieniami publicznymi,
 - kiedy zakupi towary lub usługi ujęte we wniosku.
- W takiej sytuacji dużo będzie zależało od aktywności mieszkańców, sołtysa i radnych, którzy powinni sprawować nadzór nad postępowaniem w realizacji zgłoszonych przez siebie zadań.

Tworzenie i wdrażanie rocznych planów wydatkowania środków z funduszu sołeckiego

Rola urzędu gminy i wójta we wdrażaniu funduszu sołeckiego

- Kluczowym czynnikiem będzie umiejętność współpracy różnych elementów społeczeństwa obywatelskiego - począwszy od momentu opracowywania wniosku, poprzez jego realizację a skończywszy na rozliczeniu.
- **Nie można dopuścić do sytuacji, w której fundusz sołecki stanie się jedynie wnioskiem do budżetu realizowanym przez urząd - zaprzecza to idei, dla której realizacji powstał.**

Zakres zadań sołtysa

- Wyjście z inicjatywą co do wskazania przedsięwzięcia przewidzianego do realizacji.
- Przekazanie wniosku w terminie **do 30 września** wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi.
- Odwołanie się od decyzji o odrzuceniu wniosku przez wójta burmistrza prezydenta w terminie **7 dni** od otrzymania tej informacji, w celu podtrzymania wniosku i skierowania go do rady gminy za pośrednictwem wójta, burmistrza, prezydenta.
- Nadzorowanie realizacji przedsięwzięcia jako organu wykonawczego sołectwa, lub po uzyskaniu upoważnienia od rady gminy, jako wykonawcy przedsięwzięcia.

Zakres zadań rady sołeckiej

- Wyjście z inicjatywą co do wskazania przedsięwzięcia przewidzianego do realizacji.
- Doradzanie, opiniowanie zadań.

Inicjatywa nie kończy się tylko na samym pomysle przedsięwzięcia, ale również na jego „budże-

towaniu” czyli wskazaniu kwoty z podziałem na usługi i zakup materiałów oraz uzasadnieniu konieczności realizacji danego przedsięwzięcia oraz wskazaniu rezultatu jaki uzyskamy dzięki jego realizacji.

Zakres kompetencji wójta/ burmistrza/ prezydenta

- Przygotowuje kierunki rozwoju/strategie rozwoju.
- Posiada uprawnienie do przygotowania projektu uchwały o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki i przedstawia go radzie gminy celem uchwalenia w terminie **do 31 marca** roku poprzedzającego rok budżetowy.
- W terminie **do 31 lipca** roku poprzedzającego rok budżetowy przekazuje informację sołtysom o wysokości środków dla danego sołectwa.
- **Do 30 września** przyjmuje od sołtysów wnioski.
- W terminie **7 dni** od otrzymania wniosku od sołectwa przyjmuje lub odrzuca wniosek.
- Pośredniczy w przekazaniu odrzuconego, a podtrzymanego przez sołtysa wniosku do rady gminy.
- Przygotowuje projekt uchwały budżetowej zawierający przyjęte i podtrzymane przez radę gminy wnioski sołeckie.
- Jako wykonawca budżetu realizuje przedsięwzięcia wskazane przez sołectwa w funduszu sołeckim.
- Sprawuje nadzór finansowy między innymi nad celowością i sumiennością wydatkowania środków z budżetu.

Zakres działań rady gminy

- Uchwala strategię gminy oraz inne dokumenty planistyczne np. wieloletnie plany inwestycyjne.
- Przygotowuje zgodnie ze statutem uchwałę o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki i przyjmuje ją na sesji rady gminy w terminie **do 31 marca** roku poprzedzającego rok budżetowy.
- Rozpatruje odrzucone przez wójta, a podtrzymane przez sołtysa, wnioski **w terminie 30 dni** od dnia jego otrzymania.
- Podejmuje uchwałę budżetową.

Urządzamy się z funduszem sołeckim - nieprzekraczalne terminy w funduszu

Przepisy ustawy o funduszu sołeckim przewidują konkretne terminy na różne czynności proceduralne. Terminów tych powinna obowiązkowo przestrzegać zarówno rada gminy, wójt jak i sołectwo. Zwane są one w języku prawniczym „zawitymi” tzn. właśnie nieprzekraczalnymi. Ich przekroczenie w konsekwencji uniemożliwia bowiem realizację wydatków z funduszu. Te terminy są następujące:

1. Jeśli rada gminy chce wyrazić zgodę na utworzenie funduszu sołeckiego na następny rok, to musi tę zgodę wyrazić w formie uchwały **do dnia 31 marca** roku poprzedzającego. Termin ten jest nieprzekraczalny. Gwoli ścisłości także na radzie gminy, która postanowiła takiej zgody nie wyrazić, spoczywa ustawowy obowiązek wyrażenia jej braku w formie uchwały do dnia 31 marca roku poprzedzającego.
2. Kolejny termin to **dzień 31 lipca** roku poprzedzającego. Do tego dnia wójt jest zobowiązany przekazać sołectwu informację jaka konkretna kwota przypada na nie z funduszu sołeckiego w następnym roku. Nie przekazanie informacji sołectwu może znacznie utrudnić podjęcie optymalnej decyzji, albo pociągnąć za sobą błąd w szacunku kosztów przedsięwzięć zaplanowanych przez sołectwo, co spowoduje dalsze negatywne następstwa np. że sołectwo nie wykorzysta wszystkich przypadających na nie środków.
3. Również w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 30 września** roku poprzedzającego sołtys powinien **złożyć wójtowi wniosek** obejmujący przedsięwzięcia do sfinansowania z funduszu wraz z szacunkiem kosztów i uzasadnieniem. Jednakże ten wniosek musi być wcześniej uchwalony przez zebranie wiejskie. Nie należy więc tego odkładać na ostatnią chwilę. Mieszkańcy wraz z sołtysem i radą sołecką powinni wykorzystać czas już od końca lipca, gdy będą wiedzieć jaką kwotę mogą przeznaczyć na cele swojego sołectwa. Powinni przemyśleć i przedyskutować co jest ich sołectwu potrzebne i realne do zrobienia oraz do sfinansowania z przypadających na sołectwo puli środków funduszu. Mogą to zrobić na zebraniu wiejskim (roboczym – bez podejmowania uchwały). Potem już po wysłuchaniu propozycji i argumentów powinni uchwalić najlepiej na drugim zebraniu wiejskim stosowny wniosek (zebranie musi być prawomocne tj. musi mieć kworum). Mieszkańcy i sołtys powinni jednak pamiętać, że **po dniu 30 września uchwały tej zmienić nie można**. Jeśli bowiem zebranie przekroczyłoby ten termin, to uchwała będzie bezprzedmiotowa (nieważna).
4. Także nieprzekraczalny termin **7 dni na odrzucenie wniosku od dnia jego złożenia przez sołtysa ma wójt**. Jednakże wójt może ów wniosek odrzucić tylko wtedy, gdyby nie spełniał wymogów formalnych tj. gdyby sołectwo przekroczyło termin 30 września na złożenie wniosku, gdyby nie zawierał on wyszczególnionych przedsięwzięć do zrealizowania, gdyby nie mieściły się one w zadaniach własnych gminy, lub gdyby nie zawierał uzasadnienia bądź szacunku kosztów, albo nie służyłby polepszeniu warunków życia mieszkańców.
5. Także tylko **7 dni od odrzucenia wniosku ma sołtys na podtrzymanie odrzuconego wniosku** i skierowanie go wówczas do rady gminy (za pośrednictwem wójta).
6. W przypadku podtrzymania odrzuconego wniosku rada gminy musi rozpatrzyć ten podtrzymany wniosek **w terminie 30 dni** od dnia jego otrzymania.

W praktyce najczęściej przekraczany jest termin podjęcia uchwały przez radę gminy – wyrażającej zgodę na fundusz. (Jeśli rada nie wyrazi zgody w terminie, to i tak nie ma to znaczenia bo fundusz nie będzie uruchomiony). Bywa nierzadko, że rada gminy wyraża w terminie zgodę, ale potem po terminie cofa tę zgodę. Wtedy to cofnięcie zgody będzie nieważne, a obowiązywać będzie uchwała podjęta w terminie.

Przekraczany jest też często termin przekazania wniosku przez sołtysa wójtowi. Wójt ma obowiązek taki wniosek odrzucić z powodu złamania procedury tj. właśnie przekroczenia ustawowego terminu. Także, gdy to nie jest wynik opieszałości sołtysa w przekazaniu wniosku, tylko zebranie wiejskie podejmuje uchwałę po terminie!

Bywa, że co prawda wniosek został uchwalony przez zebranie wiejskie w terminie (do dnia 30 września) i przekazany w terminie – do dnia 30 września, ale potem zebranie wiejskie zmieni albo zmodyfikuje go. W takiej sytuacji będzie obowiązywać pierwsza uchwała sprzed dnia 30 września, a więc ta nie poprawiona. Jeśli więc mieszkańcy chcą skutecznie zmienić wniosek, ponowne zebranie wiejskie musi podjąć uchwałę zmieniającą lub modyfikującą treść wniosku – przed dniem 30 września i sołtys także przed dniem 30 września musi ten wniosek dostarczyć wójtowi.

Również wójtowie częstą nie odrzucają w terminie wniosku (owych 7 dni od jego otrzymania), albo czynią to po terminie. Oznacza to, że ten wniosek należy realizować – właśnie dlatego, że wójt nie odrzucił go w nieprzekraczalnym terminie ustawowym. Chyba, że potem rada gminy uchwalając budżet gminy na następny rok nie uwzględni przedsięwzięć do realizacji zawartych we wniosku! Rada gminy może jednak tak postąpić tylko z powodów wymienionych w ustawie identycznych jak te, z powodu których wójt ma obowiązek odrzucić wniosek. Wskazówkami w kwestii przekraczania owych terminów mogą być wyroki sądów administracyjnych. I tak np. w wyroku z 20 stycznia 2010 r. (sygn.akt: I SA/Bd 951/09) Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy, który rozpatrywał skargę gminy B. na orzeczenie nadzorcze RIO m.in. uchylające procedurę budżetową gminy stwierdził m.in., że: „Uchwała rady gminy w sprawie wyrażenia zgody bądź nie wyrażenia zgody na utworzenie funduszu sołeckiego – dotyczyć może tylko danego roku budżetowego, zaś termin na jej podjęcie (do 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy), należy uznać za nieprzekraczalny.” Wyrok ten jest zbieżny z wyrokiem WSA w Krakowie z 13.1.2010 r. (sygn.akt: I SA/Kr 1526/09), którym unieważniono wydaną po terminie ustawowym uchwałę dotyczącą utworzenia funduszu sołeckiego. Czy rada jakiejś gminy może naprawić sytuację, gdy najpierw wyraziła zgodę na fundusz sołecki, ale potem ją cofnęła po terminie, poza tym nie uruchomiła procedury przydzielania środków dla sołectw na starych zasadach i w efekcie sołectwo nie mogłoby dysponować żadnymi środkami? Członek kolegium RIO w Krakowie Wojciech Lachiewicz w komentarzu do cytowanego wyroku WSA w Bydgoszczy podpowiada, że rada gminy może wybrnąć z trudnej sytuacji. Ale wtedy warunkiem wyodrębnienia załącznika sołeckiego do budżetu gminy jest podjęcie przez nią uchwały proceduralnej na podstawie art. 234 w związku z art. 236 ust. 5 ustawy z 27.8.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 wraz ze zm.). Dopiero to daje prawo do wydzielenia środków dla sołectw i wyspecyfikowania zadań sołeckich w załączniku do budżetu.

J. Iwanicka

Rola mieszkańców sołectwa

- Wyjście z inicjatywą co do wskazania przedsięwzięcia przewidzianego do realizacji – tu występuje konieczność spełnienia obligatoryjnego uczestniczenia w tym akcie 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa.
- Podjęcie uchwały przez zebranie wiejskie (zgodnie ze statutem sołectwa) o rodzaju przedsięwzięcia, jego kosztach wraz z uzasadnieniem dla jego realizacji.
- Sprawowanie kontroli nad realizacją przedsięwzięcia.

Realizacja funduszu sołeckiego a społeczności lokalne

- Czytane wprost przepisy sugerują, że rola mieszkańców kończy się już po uchwaleniu wniosku z listą zadań do sfinansowania w ramach funduszu sołeckiego, czyli ogranicza się jedynie do uchwalenia listy pobożnych życzeń pod adresem „władzy gminnej”.
- Pojawia się jednak pytanie - jak będziemy uczyli społeczności lokalne samorządności i budowali społeczeństwo obywatelskie ograniczając rolę mieszkańców?

Warto uchronić fundusz sołecki od biurokratyzacji, a mieszkańców wielu gmin od dalszego ubezwłasnowolnienia przez władze samorządowe (co może polegać na zaniechaniu prób włączenia ich do realizacji zgłoszonych zadań).

Aktywizacja społeczności lokalnych

- Trzeba wdrożyć praktyczne mechanizmy włączenia ludzi w realizację zgłaszanych przez nich zadań i ponoszenia przez nich odpowiedzialności za swoje decyzje.
- **Konieczne jest wypracowanie na poziomie gminy sposobów wydatkowania przynajmniej części pieniędzy przez liderów wiejskich - sołtysa i radę sołecką. Z uwagi na szczupłość środków pożądane byłoby także umożliwienie realizacji części zadania siłami własnymi mieszkańców.**

Dla spełnienia wymogów prawa, potrzebny jest rozsądny i praktyczny podział na zadania wdrażane przez sołtysa i zadania realizowane przez urząd gminy (czyli wójta zlecającego zadania swoim urzędnikom).

OPIS DOBRYCH PRAKTYK

SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ - MODELE WDRAŻANIA FUNDUSZU SOŁECKIEGO.

Ważnym zagadnieniem jest ulokowanie w czasie procedury przygotowania wniosków, zgłaszania ich do urzędu i realizacji zadań. Ustawa o funduszu sołeckim podaje terminy ostateczne. W praktyce może się zdarzyć, że nasze pomysły na wykorzystanie środków pozostaną niezrealizowane z powodu braku czasu na właściwą wycenę zadania, dokonanie wymaganych uzgodnień lub poprawienie wniosku. Możemy jednak zastosować procedurę postępowania, która pozwoli wydawać środki w sposób skoordynowany. Głównym przesłaniem poniższej propozycji jest wyprzedzanie ustawowych terminów i pozostawienie sobie czasu na podjęcie działań zaradczych w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych problemów. Proponujemy także, aby realizacja funduszu sołeckiego w danym roku była poprzedzona szkoleniem dla sołtysów z zakresu ogólnych zasad wydatkowania środków z budżetu gminnego.

Schemat wdrażania funduszu sołeckiego

Kalendarz	Nieprzekraczalne terminy wg ustawy o funduszu sołeckim	HARMONOGRAM Rok planowania zadań (działania wg ustawy i działania dodatkowe)	HARMONOGRAM Rok wdrażania zadań (kolejny rok po przyjęciu zadań do realizacji w ramach FS)
Styczeń			Sołtys i Rada Sołecka - doprecyzowanie zadania jako projektu m.in.:
Luty		Podjęcie decyzji przez radę gminy o uruchomieniu FS.	<ul style="list-style-type: none"> • co jest do zrobienia? • do kiedy to musi być zrobione? • kto co zrobi? • niezbędny zakres wkładu pracy mieszkańców, • z kim należy się kontaktować w Urzędzie Gminy? • jakie usługi i towary muszą być zakupione? • jakie procedury prawne należy przeprowadzić?

Marzec	Do 31 marca – podjęcie decyzji przez radę gminy o uruchomieniu FS.	<p>Wójt - określenie ogólnych ram podziału zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadania Samorządu Gminy (główne, duże, kluczowe inwestycje), • zadania sołectwa w ramach FS (inwestycje uzupełniające, zadania „miękkie” związane z poprawą warunków życia). 	<p>Przygotowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisu zlecenia dla firm, usługowych, • listy zakupów. <p>Przeprowadzenie procedury wyboru usługodawcy w bezpośredniej współpracy z Urzędem Gminy – jeżeli jest to wymagane.</p> <p>Przygotowanie projektów lub opisów technicznych niezbędnych do spełnienia wymogów prawa budowlanego - jeżeli jest to potrzebne.</p>
Kwiecień		<p>Urząd Gminy - szkolenie dla sołtysów dotyczące określania zadań do FS na kolejny rok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ramy strategii gminy, • wymagania formalne budżetu gminy, • ogólne zasady dla zadań inwestycyjnych, • ogólne zasady prawa o zamówieniach publicznych. 	<p>Dokonanie wszelkich uzgodnień związanych z realizacją zadania, jeżeli jest to potrzebne.</p> <p>Mobilizacja mieszkańców lub partnerów projektu – jeżeli jest to przewidziane w projekcie realizacji zadania.</p>
Maj		Przekazanie sołtysom informacji o wysokości środków.	Realizacja zadań – projektów.
Czerwiec		<p>Rada Sołecka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wstępne określenie listy zadań do zaproponowania na Zebraniu Wiejskim, • wstępne oszacowanie kosztów. 	Realizacja zadań – projektów.
Lipiec	Do 31 lipca przekazanie sołtysom informacji o wysokości środków.	<p>Sołtys i członkowie Rady Sołeckiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • weryfikacja kosztów wykonania zadań, • zebranie opinii mieszkańców nt. propozycji zadań i zebranie innych potrzeb. 	Realizacja zadań – projektów.

Sierpień		Rada Sołecka – ostateczne określenie listy zadań do zaproponowania na Zebraniu Wiejskim wg zweryfikowanych kosztów	Realizacja zadań – projektów.
Wrzesień	Do 30 września przekazanie wniosku sołectwa do wójta.	<ul style="list-style-type: none"> • Zebranie Wiejskie – uchwalenie wniosku do FS do dnia 10 września. • Sołtys – przekazanie wniosku najpóźniej do 15 września. • Urząd Gminy - w przypadku wadliwości wniosku – przekazanie uwag sołtysowi. • Zebranie Wiejskie - rozpatrzenie uwag i ponowne uchwalenie wniosku z poprawkami. • Sołtys – przekazanie wniosku najpóźniej do 30 września. 	Realizacja zadań – projektów.

Modele wdrażania funduszy sołeckich

Każda gmina wypracowuje własny model wdrażania funduszy sołeckich. Podstawowe typy wdrażania funduszu sołeckiego wyróżnione wg kryterium zaangażowania mieszkańców są następujące:

- Zadania realizowane wyłącznie przez urząd gminy na podstawie „zamówienia” sformułowanego przez mieszkańców w uchwale zebrania wiejskiego.
- Zadania realizowane przez sołtysa i radę sołecką na podstawie upoważnienia do dokonywania zakupów i usług – nadzorowane przez sołtysa.
- Zadania realizowane poprzez zakup materiałów, które są wykorzystywane do wykonania przedsięwzięcia w ramach pracy społecznej mieszkańców.

Z uwagi na rodzaj przedsięwzięć można je podzielić na:

- zadania „twarde” - inwestycje budowlane,
- zakupy środków trwałych i wyposażenia,
- zadania „miękkie” – zakupy usług związanych z organizacją imprez, szkoleń, promocją itp..

Typy te można ulokować w macyry pokazującej zależność pomiędzy skalą trudności a stopniem zaangażowania mieszkańców w realizację zadania. Możliwe są wszystkie typy, ale wydaje się, że dla „bezpieczeństwa” wdrażania funduszu sołeckiego polecane modele to kombinacje zaznaczone znakiem:

X	Stopień trudności	mały → duży		
Stopień zaangażowania mieszkańców	X	zadania „miękkie”	zakupy środków trwałych i wyposażenia	zadania „twarde” – inwestycje budowlane
duży	zakupy materiałów + praca społeczna	😊		
↑	zakupy usług i materiałów – nadzorowane przez sołtysa		😊	
mały	wdrażanie przez UG			😊

PRZYKŁAD DOBREJ PRAKTYKI – ŁOJEWO W WIEJSKIEJ GMINIE INOWROCLAW

Uwarunkowania lokalne:

- Strategia rozwoju wsi Łojewo zakłada m.in. przystosowanie terenów gminnych leżących nad jeziorem do rekreacji i wypoczynku mieszkańców oraz rozwoju funkcji turystycznej wsi.
- Wniosek złożony do gminy i oczekujący na zgłoszenie do Odnowy Wsi, przewiduje zbudowanie boiska wielofunkcyjnego o sztucznej nawierzchni obok istniejącego boiska trawiastego użytkowanego obecnie przez szkołę podstawową.
- Bezpośrednio do tego boiska przylega teren na którym znajduje się Dom Kultury, Rekreacji i Sportu, stanowiący zaplecze dla organizowanych corocznie wiejskich imprez integracyjnych – majówki i dożynek. W budynku znajduje się m.in. sala gimnastyczna, świetlica środowiskowa i kaplica.
- Na terenie pomiędzy budynkiem a boiskiem w poprzednich latach prywatny sponsor wykonał utwardzenie placu z użyciem kostki brukowej – teren ten staje się głównym miejscem spotkań i integracji mieszkańców sołectwa Łojewo.

- W roku 2009 rada sołecka zaproponowała, a zabranie wiejskie uchwaliło, aby większość funduszy z funduszu sołeckiego (14.500 zł), przeznaczyć na dalszy rozwój infrastruktury miejsca spotkań. Ustalono, że zostanie wykonana scena z zadaszeniem i chodnik umożliwiający dojście wzdłuż budynku do utwardzonego placu, na którym cyklicznie odbywają się imprezy i codziennie bawią się dzieci.
- Inne zadania finansowane z funduszu sołeckiego w roku 2010 to: imprezy kulturalne sołectwa - 3 000 zł; utrzymanie terenów zielonych (eksploatacja kosi spalinowej) - 1500 zł; konserwacja obiektów małej architektury - 500 zł; konkurs „Najpiękniejszy ogródek przydomowy” – 500 zł.
- Zadanie realizowane z funduszu sołeckiego będzie uzupełnieniem II etapu dużej inwestycji gminnej, obiecanej przez władze gminy na rok 2011, polegającej na kompleksowej modernizacji drogi wraz wykonaniem chodnika przez wieś i parkingu przed Domem Kultury, Rekreacji i Sportu.
- We wrześniu 2010 roku, już po zrealizowaniu zaplanowanych inwestycji, zebranie wiejskie uchwaliło, że ten kierunek inwestowania będzie kontynuowany w roku 2011:
 - przedłużenie chodnika do drogi gminnej przebiegającej przez wieś,
 - oraz wykonanie chodnika w stronę jeziora, który będzie pełnił w przyszłości rolę alei spacerowej.
- Na rok 2011 przewidziano także zakupienie kilku ławek do ustawienia wzdłuż tej alei przy placu rekreacji. Część drzew została już posadzona w ramach gminnej akcji zadrzewień.

Przebieg realizacji zadania

Kwiecień – maj:

- Ustalenie przez sołtysa w Urzędzie Gminy zakresu swobody we wdrażaniu zadania przez sołtysa i radę sołecką - sołectwo może samodzielnie, ale w uzgodnieniu z urzędem, określić szczegółowo zakres prac i znaleźć wykonawców prac budowlanych.
- Uzgodnienie ze skarbnikiem sposobu rozliczenia zadania – rodzaj i sposób wystawienia faktur przez wykonawców i dokonania płatności – faktury muszą dotyczyć wyłącznie kategorii zadań zapisanych w budżecie tj. usługi - 7.500 zł, zakup materiałów - 7.000 zł, płatne przelewem.
- Uzgodnienie warunków technicznych planowanych inwestycji:
 - odcinek chodnika i scena będzie realizowana na terenie należącym do gminy, przy budynku Domu Kultury, zgodnie z planem zagospodarowania tego terenu,
 - zadaszenie nad sceną nie może mieć charakteru stałego - musi być demontowane – nie bę-

dzie wtedy konieczne sporządzenie projektu budowlanego związanego ze zmianą architektury budynku.

Czerwiec - sierpień:

- Do bezpośredniej realizacji zadania przystąpiono latem na przełomie czerwca i lipca w okresie mniej intensywnych prac w polu – jeden z członków rady sołeckiej wykonał projekt konstrukcyjny zadaszania oraz plan wykonania chodnika i sceny - zakres zadania zmieścił się w posiadanych środkach.
- Następnie poszukano wykonawców – zakładu ślusarskiego i firmy brukarskiej – kierując się najniższym kosztem wykonania i terminem realizacji. Inwestycja została zrealizowana w sierpniu pod stałym nadzorem członków rady sołeckiej.
- Montaż zadaszania został wykonany społecznie bezpośrednio przed dożynkami, które odbyły się 28 sierpnia.

Członkowie rady sołeckiej nadzorowali prace i zamontowali zadaszanie

Prace brukarskie wykonali pracownicy specjalistycznej firmy

Na nowej scenie odbyły się uroczystości dożynkowe – msza dożynkowa, przyśpiewki, występy dzieci, występ zespołu muzycznego podczas zabawy

FUNDUSZ SOŁECKI A WIELOLETNIE PLANY ROZWOJU

POWIĄZANIE FUNDUSZU SOŁECKIEGO ZE STRATEGIĄ ROZWOJU GMINY

Zgodność zadań zgłaszanych w ramach funduszu sołeckiego ze strategią rozwoju

- W pewnych sytuacjach ograniczeniem wydatkowania środków może być niezgodność zgłaszanego zadania ze strategią rozwoju gminy, czy posiadanymi przez większość sołectw planami odnowy.
- Wątpliwość może budzić to, że plany były często tworzone jedynie z myślą o funduszach z Odnowy Wsi. Może to być problemem, jeżeli plany nie uwzględniały szerszego obszaru działań, wykraczających poza zakres Odnowy Wsi.

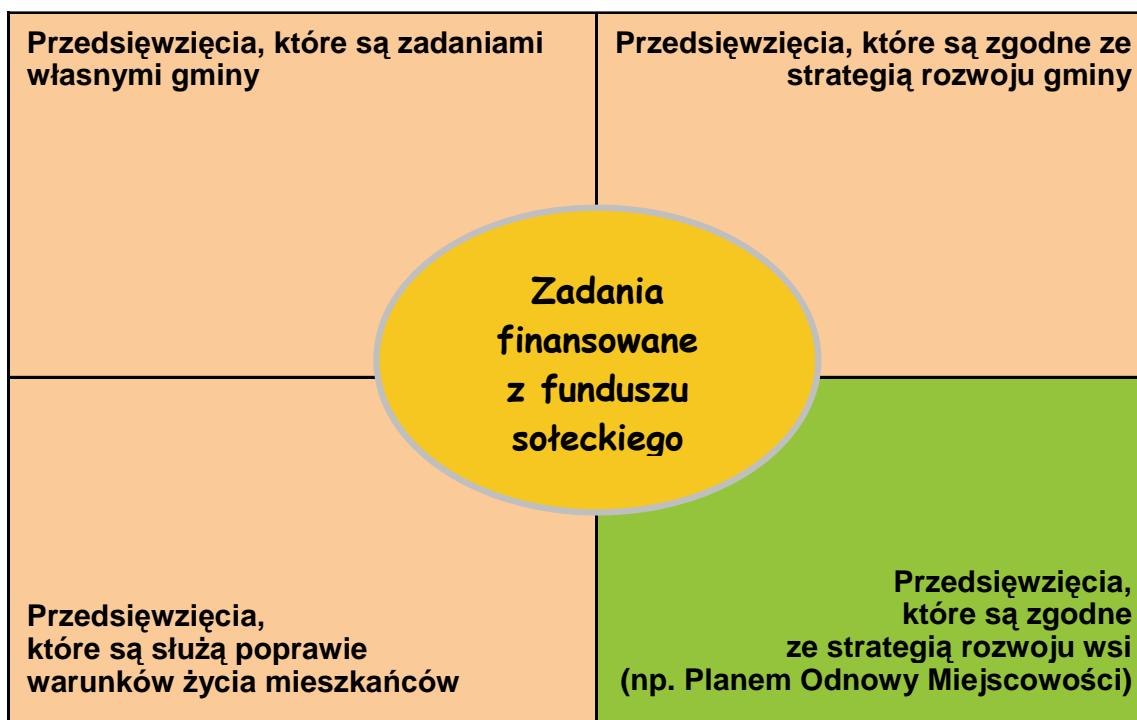
Związek z obowiązującymi dokumentami planistycznymi

- Przyjmując wprost zapis ustawy o funduszu sołeckim, brak zgodności ze strategią rozwoju gminy, rozumianą jako dokument planistyczny, powoduje odrzucenie wniosku przez wójta burmistrza prezydenta.
- Trudno byłoby uzasadnić zasadność realizacji przedsięwzięcia, które nie będzie miało odzwierciedlenia w strategii lub w uchwalonym poprzez zebranie wiejskie planem odnowy miejscowości.

Związek z obowiązującymi dokumentami planistycznymi

Brak odzwierciedlenia zadania w wieloletnim planie inwestycyjnym (WPI), nie może stanowić podstawy do jego odrzucenia przez wójta lub radę gminy - zazwyczaj wieloletnie plany inwestycyjne zawierają zapisy realizacji dużych zadań, których wdrażanie przewidziane jest na kilka lat.

Określenie zakresu zadań do sfinansowania z funduszu sołeckiego

Po co planować strategicznie?

- Dyskusja mieszkańców o wspólnej przyszłości ułatwi właściwe planowanie, potrzebne do tego, aby dobrze wydać pieniądze zarówno z funduszu sołeckiego jak i z odnowy wsi.
- Wydatki realizowane z tych funduszy i z innych źródeł powinny się uzupełniać i w perspektywie kilku lat tworzyć nową jakość życia na wsi.

Co to znaczy planować strategicznie?

Planowanie strategiczne musi uwzględnić dwa plany czasowe – perspektywę krótkoterminową i długoterminową.

Strategia umożliwi połączenie dwóch poziomów zorganizowanego działania ludzi i społeczności:

- **bieżące zaspokajanie potrzeb i jednocześnie**
- **poszukiwanie środków prowadzących do poprawy sytuacji w przyszłości.**

Strategia rozwoju np. Plan Odnowy Miejscowości

- Obok propozycji projektów inwestycyjnych wymagających dużych funduszy, których nie sposób zrealizować bez zaangażowania środków publicznych, Plan Odnowy/Rozwoju powinien też uwzględniać zadania, których zrealizowanie zależy przede wszystkim od inicjatywy samych mieszkańców.
- **Byłoby optymalnie dla efektywności działania społeczności, gdyby wdrażanie zadań z planu odnowy miejscowości mogło odbywać się zarówno poprzez finansowanie ze źródeł PROW jak i z funduszu sołeckiego.**

Jak powstaje dobra strategia?

- **Plan strategiczny powstaje w trakcie społecznego procesu, angażującego liczne grono liderów społeczności lokalnej.**
- Wnioski z procesu planowania będą dla nas wytyczną do działania, a przemyślenia i nawiązane pozytywne relacje, które są nieodłączną częścią procesu tworzenia wizji rozwoju, będą dobrze służyć współpracy przy realizacji planu.

Jaką wybrać metodę budowania strategii?

- Nie istnieje jedyna skuteczna metoda budowania strategii rozwoju - nie istnieje jeden wzorcowy model procesu planowania strategicznego.
- **Nie ma dwóch identycznych planów strategicznych, każda społeczność ma swój indywidualny charakter, a każde sołectwo i gmina ma inne zasoby i funkcjonuje w innym otoczeniu.**

Zanim zaczniemy planować!

Ważnym elementem procesu budowy strategii rozwoju (która, może się nazywać planem odnowy miejscowości) jest udzielenie sobie odpowiedzi na takie pytania jak:

- Jakie wieś pełni funkcje?
- Jakie potrzeby mieszkańców musi zaspokajać?
- Kim są mieszkańcy?

Uproszczona procedura budowania strategii rozwoju

Wybierając zadania, które mają być zrealizowane w pierwszej kolejności można kierować się następującymi pytaniami:

- Co nas najbardziej zintegruje?
- Na czym nam najbardziej zależy?
- Co nam najbardziej przeszkadza?
- Co najbardziej zmieni nasze życie?
- Co osiągniemy najłatwiej?
- Na co nas stać?

W pierwszej kolejności warto pogrupować zadania pod względem ich charakteru np. osobno działania inwestycyjne, społeczne, dla dzieci i młodzieży, poprawy wizerunku wsi.

Fundusz sołecki a wdrażanie strategii

- Nawet najmniejsze zadanie realizowane z funduszu sołeckiego w kolejnych latach powinno budować docelowy stan naszej społeczności i wzbogacać stan służącej nam infrastruktury społecznej.
- Dodatkowym walorem takiego sposobu myślenia (czyli myślenia strategicznego) jest możliwość łączenia środków z różnych źródeł.

Fundusz sołecki a wdrażanie strategii

Wdrażając naszą strategię możemy:

- bazować na dużych inwestycjach gminnych, także tych prowadzonych w ramach Odnowy Wsi,
- uzupełniać te inwestycje zadaniami finansowanymi z funduszu sołeckiego
- i obudowywać aktywnością finansowaną z różnego rodzaju źródeł wsparcia działalności społecznej, sportowej, edukacyjnej czy kulturalnej.

Wdrażanie strategii poprzez projekty

Konkretne przedsięwzięcia realizowane w ramach strategii nazywamy projektami.

To właśnie projekty powinny być metodą wdrażania naszej strategii. Wielkich celów nie osiąga się za pomocą jednorazowego przedsięwzięcia.

MAŁE PROJEKTY SĄ KLUCZEM DO WIELKICH ZMIAN!

Strategia a projekty

- STRATEGIA – to przyszły pożądaný stan - wizja rozwoju i opis sposobów jej zmaterializowania.
- PROJEKT – to konkret - szczegółowy opis jednego z naszych działań.

Od problemu do projektu

Jeżeli dobrze zdiagnozujemy problem, to dobrze określimy cel naszego działania, a tym samym dobrze zaplanujemy działania prowadzące do tego celu.

NIE MA PROBLEMU, NIE MA PROJEKTU

PROJEKTEM nazywamy zaplanowane w określonych ramach czasowych jednorazowe przedsięwzięcie zorientowane na osiągnięcie konkretnego celu.

Od problemu do projektu

Procedura identyfikacji projektu polega na:

- Zdiagnozowaniu potrzeb lub problemów pozwalających na właściwe określenie celu projektu.
- Wskazaniu grup docelowych, dla których projekt będzie realizowany.
- Ocenie możliwości wdrożenia projektu na podstawie dostępności zasobów niezbędnych do realizacji projektu.

KOMPLEMENTARNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ

Fundusz Sołecki, Odnowa Wsi, LEADER - komplementarne źródła finansowania

Zarówno Odnowa Wsi jak i LEADER wskazują społeczność wiejską jako podmiot działań. Podobnie ma się rzecz w przypadku funduszu sołeckiego. Wspólną cechą jest też zaangażowanie samych mieszkańców, tzw. partycypacyjne i oddolne podejście na najniższym poziomie.

Zarówno w przypadku Odnowy Wsi jak i lokalnych grup działania w podejściu LEADER pojawiają się przedsięwzięcia integrujące mieszkańców wsi, poprawiające standard i jakość ich życia.

Stworzony w ramach Osi IV LEADER mechanizm tzw. małych projektów został zaprojektowany głównie dla niewielkich inicjatyw oddolnych działających na wsi i od początku zakładano, że będzie wzajemnie się uzupełniał z funduszem sołeckim.

Dodatkowe źródła finansowania strategii

- Źródła prywatne / organizacje pozarządowe (fundacje).
- Programy samorządowe:
 - wojewódzkie,
 - powiatowe,
 - gminne.
- Programy europejskie (UE).
- Programy rządowe (ministerialne).
- Programy bilateralne – współpraca między różnymi krajami (np. USA, Norwegia).

Na co można dostać dotację?

Tematyka ogłaszanych konkursów grantowych jest bardzo różna.

Przykładowe tematy konkursów:

- aktywizacja mieszkańców,
- edukacja dzieci i młodzieży,
- edukacja dorosłych,
- podniesienie jakości życia,
- rozwój przedsiębiorczości na wsi,
- zachowanie kultury i tradycji, dziedzictwa wsi,
- zachowanie środowiska naturalnego itp.

INTERNET - źródło aktualnych informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania

Bardzo ważnym i wszechstronnym źródłem informacji dla organizacji pozarządowych jest portal dla organizacji pozarządowych: www.ngo.pl gdzie można znaleźć m.in. :

- informacje o aktualnych konkursach grantowych ogłaszanych przez różne instytucje, z możliwością wyboru serwisu dla danego województwa,
- zaproszenia na warsztaty i szkolenia,
- serwis wiadomości,
- serwisy tematyczne,
- bazy danych o organizacjach pozarządowych i instytucjach.

Z kim współpracować?**Ze wszystkimi którzy mogą pomóc i nas wesprzeć!**

- Tylko współpraca wielu podmiotów może spowodować, że środki z funduszu sołeckiego nie będą miały charakteru przypadkowo wymyślonych zadań i chaotycznie wydawanych pieniędzy.
- Tylko poprzez współpracę z wieloma partnerami, społeczności sołeckie mogą udowodnić, że „zasługują” na samodzielne „mini –budżety”, że potrafią nimi zarządzać.

POLECANE INSTYTUCJE I FIRMY**Partnerzy KSS**

- Bank Gospodarki Żywnościowej S. A. www.bgz.pl
- Centrum Rozwoju Samorządności www.naszawioska.pl
- Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich <http://ksow.pl>
- Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich www.funduszesoleckie.pl
- Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” www.tuw.pl/index.html
- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu www.wnpid.amu.edu.pl

Agencje rządowe:

- Agencja Nieruchomości Rolnych www.anr.gov.pl
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa www.arimr.gov.pl
- Agencja Rynku Rolnego www.arr.gov.pl
- Centrum Doradztwa Rolniczego www.cdr.gov.pl
- Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie www.kcer.pl
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Fundusz Inicjatyw Obywatelskich www.pozytek.gov.pl
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi www.minrol.gov.pl
- Urząd Zamówień Publicznych www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;239

Organizacje i zrzeszenia samorządowe

- Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP www.federacja.krakow.pl
- Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej www.zgwrp.org.pl
- Związek Powiatów Polskich www.zpp.pl
- Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej www.zwrp.pl

Organizacje pozarządowe

- Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej <http://blog.cal.org.pl>
- Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej www.efrwp.com.pl
- Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich www.faow.org.pl
- Fundacja Ekofundusz www.ekofundusz.org.pl
- Fundacja Europejski Fundusz Rozwoju Wsi www.efrwp.com.pl
- Fundacja Idealna Gmina www.idealnagmina.org.pl
- Fundacja im. Stefana Batorego www.batory.org.pl
- Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa www.fdpa.org.pl
- Fundacja Partnerstwo dla Środowiska www.epce.org.pl
- Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA www.fapa.com.pl
- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej www.frdl.org.pl
- Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego www.frd.org.pl
- Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej www.fwpr.org
- Fundacja Wspomagania Wsi www.fww.org.pl
- Fundacji Grupy TP www.fundacijagrupytp.pl
- Nidzicka Fundacja Rozwoju „NIDA” www.nida.ecms.pl
- Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży www.pcyf.org.pl
- Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności www.pafw.pl
- Stowarzyszenie Szkoła Liderów www.szkoła-liderow.pl

Samorząd rolniczy i rolnicze związki badawczo-rozwojowe

- Krajowa Rada Izb Rolniczych www.krir.pl

Instytucje wspierające rolnictwo:

- Akademia Rozwoju Filantropii www.filantropia.org.pl
- Fundusz Współpracy www.cofund.org.pl
- Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego www.produktyregionalne.pl
- Serwis turystyki wiejskiej www.agroturystyka.pl
- Witryna Wiejska www.witrynawiejska.org.pl

Inne

- **Agro-Info** www.agro-info.org.pl/index
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego www.krus.gov.pl
- Pierwszy Portal Rolny www.ppr.pl/index.html
- Polski Portal Samorządów Lokalnych bazagmin.pl
- Portal Centrum Doradztwa Rolniczego nt. Inicjatywy Leader www.leaderatorium.pl
- Portal dla organizacji pozarządowych www.ngo.pl
- Portal JST www.jst.org.pl/eog
- Portal nowoczesnego rolnika www.farmer.pl
- Rzeczpospolita www.rp.pl/temat/285584.html
- Serwis Samorządowy PAP
www.samorzad.pap.pl/palio/html.run? Instance=cms_samorzad.pap.pl
- System Analiz Samorządowych www.sas.zmp.poznan.pl
- Wspólnota - Pismo Samorządu Terytorialnego www.wspolnota.org.pl

Uczelnie wyższe i jednostki branżowe

- Centralna Biblioteka Rolnicza www.cbr.edu.pl
- Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa
www.ibmer.waw.pl/pl/start.html
- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej www.ierigz.waw.pl
- Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk www.irwirpan.waw.pl
- Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie www.sggw.pl

KATALOG PRZYKŁADOWYCH PROJEKTÓW

(opracowanie Arleta Jaśniewicz)

Ze względu na niewielkie jeszcze doświadczenia społeczności lokalnych w realizacji [projektów finansowanych lub współfinansowanych z wyodrębnionych środków Funduszu Sołeckiego oddajemy do Państwa dyspozycji katalog przykładowych projektów. Założenie, które przyjęto jako podstawowe, to budżet FS w wysokości 10.000 złotych. Niektóre projekty wymagają wniesienia wkładu własnego przez społeczność lokalną w formie pracy społecznej lub użyczenia maszyn i sprzętu, jednak jest to indywidualna decyzja mieszkańców. Wniesienie wkładu własnego powinno być poprzedzone podjęciem stosownej uchwały przez Zebranie Wiejskie, gdyż projekt musi zakładać realność wykonania. Budżety prezentowanych projektów zostały skalkulowane w oparciu o średnie ceny usług i towarów, na podstawie źródeł internetowych, jednakże zaleca się ich dostosowanie od warunków lokalnych. Wszystkie zaprezentowane projekty spełniają wymagania określone w Ustawie o funduszu sołeckim, tzn:

- służą poprawie warunków życia mieszkańców,
- są zadaniami własnymi gminy,
- są zgodne ze strategią gminy.

Przedstawione w dalszej części opisy przykładowych projektów powinny być dostosowane do sytuacji konkretnego Sołectwa oraz zaprezentowane w sposób zgodny z wymaganiami formalnymi.

Lista przykładowych projektów:

1. Zakup i montaż urządzeń do ćwiczeń sportowych.
2. Wyposażenie świetlicy wiejskiej.
3. Promocja postaw ekologicznych wśród mieszkańców Sołectwa X.
4. Urządzenie miejsca wypoczynku dla mieszkańców Sołectwa X.
5. Poprawa dostępu do kultury wśród mieszkańców Sołectwa X.
6. Pobudzanie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców.
7. Budowa placu zabaw dla dzieci.
8. Uporządkowanie targowiska wiejskiego.
9. Warsztaty kulinarne Koła Gospodyń Wiejskich.
10. Promocja miejscowości turystycznej X.

PRZYKŁADOWE WNIOSKI DO FUNDUSZU SOŁECKIEGO UCHWALANE PRZEZ ZEBRANIE WIEJSKIE

Projekt 1	Zakup i montaż urządzeń do ćwiczeń sportowych			
Cele projektu	Celem projektu jest promocja kultury fizycznej wśród mieszkańców Sołectwa X.			
Budżet projektu	L.p.	Zadanie	Koszt zadania [PLN]	Źródło finansowania
	1.	Zakup urządzeń do uprawiania ćwiczeń	6.000	Fundusz Sołecki
	2.	Zakup tablic (oznaczeń)	2.000	Fundusz Sołecki
	3.	Montaż urządzeń i tablic	2.000	Fundusz Sołecki
	4.	Prace porządkowe	2.000	Wkład Własny
	RAZEM		12.000	
Uzasadnienie projektu	<p>Realizacja powyższych zadań przyczyni się do wzrostu aktywności fizycznej wśród mieszkańców sołectwa, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, dla których nie ma atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego. Realizacja projektu przyczyni się do integracji rodzin, które będą mogły spędzać aktywnie czas. Dodatkowo projekt zwiększy atrakcyjność wsi. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców.</p> <p>Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.</p>			

Projekt 2	Wyposażenie świetlicy wiejskiej			
Cele projektu	Celem projektu jest integracja mieszkańców Sołectwa X oraz promocja idei uczenia się przez całe życie.			
Budżet projektu	L.p.	Zadanie	Koszt zadania [PLN]	Źródło finansowana
	1.	Zakup projektora multimedialnego	2.000	Fundusz Sołecki
	2.	Zakup ekranu	300	Fundusz Sołecki
	3.	Zakup tablicy flip-chart	300	Fundusz Sołecki
	4.	Zakup komputera lap-top z oprogramowaniem	3.000	Fundusz Sołecki
	5.	Zakup materiałów biurowych	400	Fundusz Sołecki
	6.	wynagrodzenie instruktorów	4.000	Fundusz Sołecki
	7.	prace porządkowe i organizacyjne	2.000	wkład własny
	RAZEM		12.000	
Uzasadnienie projektu	Realizacja powyższych zadań przyczyni się do wzrostu integracji i poprawy dostępu do edukacji mieszkańców Sołectwa. W świetlicy wiejskiej będą prowadzone warsztaty rękodzieła oraz warsztaty plastyczne. Obie inicjatywy będą kierowane do dzieci i młodzieży oraz osób starszych, co ma na celu integrację międzypokoleniową oraz wymianę wiedzy na temat lokalnych tradycji związanych z rękodziełem. Starsze osoby będą mogły przekazać wiedzę i zainteresowania młodszemu pokoleniu. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy zagospodarowania czasu wolnego i integracji międzypokoleniowej. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców. Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.			

Projekt 3	Promocja postaw ekologicznych wśród mieszkańców Sołectwa X			
Cele projektu	Celem projektu jest poprawa estetyki i porządku na terenie wsi X oraz poprawa świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska.			
Budżet projektu	L.p.	Zadanie	Koszt zadania [PLN]	Źródło finansowania
	1.	Zakup pojemników do segregacji odpadów	4.000	Fundusz Sołecki
	2.	Zakup koszy na śmieci	2.000	Fundusz Sołecki
	3.	Zakup nagród na konkurs ekologiczny	1.000	Fundusz Sołecki
	4.	Organizacja festynu ekologicznego na zakończenie lata	3.000	Fundusz Sołecki
	RAZEM		10.000	
Uzasadnienie projektu	Realizacja powyższych zadań przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz poprawy estetyki wsi. Poprzez organizację konkursu i festynu osiągniemy większe zaangażowanie mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży. Konkurs na najbardziej zadbane i czyste ekologicznie gospodarstw przyczyni się do zmiany negatywnych zachowań wśród mieszkańców. Podczas festynu odbędzie się prelekcja nt. odnawialnych źródeł energii oraz zostanie rozstrzygnięty konkurs. Realizacja projektu przyczyni się także do integracji i edukacji mieszkańców. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców. Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.			

Projekt 4	Urządzenie miejsca wypoczynku dla mieszkańców Sołectwa X																																						
Cele projektu	Celem projektu jest zapewnienie mieszkańcom Sołectwa X atrakcyjnego miejsca wypoczynku i organizacji imprez integracyjnych.																																						
Budżet projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>L.p.</th> <th>Zadanie</th> <th>Koszt zadania PLN]</th> <th>Źródło finansowa- nia</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Zakup drewnianej altany</td> <td>3.500</td> <td>Fundusz Sołecki</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Zakup ławek</td> <td>2.000</td> <td>Fundusz Sołecki</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Zakup grilla</td> <td>1.000</td> <td>Fundusz Sołecki</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Zakup materiałów budowlanych</td> <td>4.000</td> <td>Fundusz Sołecki</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Udostępnienie sprzętu i maszyn (100 godz x 50 zł)</td> <td>5.000</td> <td>Wkład Własny</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Prace porządk. i budow. (200 godz x 10zł)</td> <td>2.000</td> <td>Wkład Własny</td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td>Zakup roślin i nasadzeń</td> <td>500</td> <td>Wkład Własny</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">RAZEM</td> <td>18.000</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			L.p.	Zadanie	Koszt zadania PLN]	Źródło finansowa- nia	1.	Zakup drewnianej altany	3.500	Fundusz Sołecki	2.	Zakup ławek	2.000	Fundusz Sołecki	3.	Zakup grilla	1.000	Fundusz Sołecki	4.	Zakup materiałów budowlanych	4.000	Fundusz Sołecki	5.	Udostępnienie sprzętu i maszyn (100 godz x 50 zł)	5.000	Wkład Własny	6.	Prace porządk. i budow. (200 godz x 10zł)	2.000	Wkład Własny	7.	Zakup roślin i nasadzeń	500	Wkład Własny	RAZEM		18.000	
L.p.	Zadanie	Koszt zadania PLN]	Źródło finansowa- nia																																				
1.	Zakup drewnianej altany	3.500	Fundusz Sołecki																																				
2.	Zakup ławek	2.000	Fundusz Sołecki																																				
3.	Zakup grilla	1.000	Fundusz Sołecki																																				
4.	Zakup materiałów budowlanych	4.000	Fundusz Sołecki																																				
5.	Udostępnienie sprzętu i maszyn (100 godz x 50 zł)	5.000	Wkład Własny																																				
6.	Prace porządk. i budow. (200 godz x 10zł)	2.000	Wkład Własny																																				
7.	Zakup roślin i nasadzeń	500	Wkład Własny																																				
RAZEM		18.000																																					
Uzasadnienie projektu	Realizacja powyższych zadań przyczyni się do wzrostu integracji mieszkańców i poprawy estetyki wsi. Mieszkańcy do tej pory nie mają takiego miejsca spotkań, co ogranicza ich zainteresowanie wspólnym życiem Sołectwa. Budowa altany, grill oraz utwardzenie i obsadzenie roślinnością placu w centralnej części wsi spowoduje, że mieszkańcy uzyskają atrakcyjne miejsce do organizacji spotkań plenerowych i imprez integracyjnych. Będzie to również miejsce spotkań dla młodzieży i osób starszych. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców. Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.																																						

Projekt 5	Poprawa dostępu do kultury wśród mieszkańców Sołectwa X			
Cele projektu	Celem projektu jest promocja kultury i wzrost dostępu do ofert kultur wśród mieszkańców sołectwa X.			
Budżet projektu	L.p.	Zadanie	Koszt zadania [PLN]	Źródło finansowa- nia
	1.	Zakup biletów do teatru	1.800	Fundusz Sołecki
	2.	Usługa transportowa	1.500	Fundusz Sołecki
	3.	Wyżywienie uczestników	1.800	Fundusz Sołecki
	4.	Usługi przewodnika	400	Fundusz Sołecki
	5.	Zakup biletów wstępu do mu- zeów	1.000	Fundusz Sołecki
	6.	Nocleg	3500	Fundusz Sołecki
	RAZEM		10.000	Fundusz Sołecki
Uzasadnienie projektu	<p>Realizacja powyższych zadań przyczyni się do wzrostu dostępu do kultury mieszkańców sołectwa. Projekt przewiduje realizację dwudniowego wyjazdu 60 osób do Miasta połączonego ze zwiedzaniem oraz wizytą w muzeum i teatrze. Mieszkańcy sołectwa nie mają dostępu do kultury, gdyż w większości są to osoby o niskich dochodach, nie posiadające własnego środka transportu. Osoby te są pochłonięte ciężką pracą rolnictwie i innych zawodach i do tej pory nie miały okazji skorzystania z ciekawej oferty kulturalnej Gminny Dom Kultury natomiast adresuje swoje działania głównie do dzieci i młodzieży. W związku z tym mieszkańcy zdecydowali o przeznaczeniu FS na cele związane z uczestnictwem w kulturze. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców.</p> <p>Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.</p>			

Projekt 6	Pobudzanie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców			
Cele projektu	Celem projektu jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców Sołectwa X w samoorganizację oraz proces podejmowania decyzji o rozwoju wsi poprzez wsparcie rozwoju lokalnych formalnych i nieformalnych organizacji mieszkańców.			
Budżet projektu	L.p.	Zadanie	Koszt zadania [PLN]	Źródło finansowania
	1.	Szkolenia z zakresu wolontariatu (1 dzień)	1.000	Fundusz Sołecki
	2.	Szkolenia dla liderów lokalnych (2 dni)	2.000	Fundusz Sołecki
	3.	Tworzenie lokalnych planów rozwoju (warsztaty 3 dni)	3.000	Fundusz Sołecki
	4.	Materiały szkoleniowe	600	Fundusz Sołecki
	4.	konsumpcja konferencyjna (kawa, herbata, ciastka)	600	Fundusz Sołecki
	5.	Zakup sprzętu do prowadzenia szkoleń (rzutnik, flip-chart)	2.800	Fundusz Sołecki
	RAZEM		10.000	
Uzasadnienie projektu	Realizacja powyższych zadań przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców sołectwa. Szczególnie kierowany jest do liderów życia wiejskiego, przedstawicielek Koła Gospodyń Wiejskich, OSP, Klubu Sportowego oraz mieszkańców, którzy działają lub chcą działać dla dobra społeczności (liderzy lokalni). Swoją wiedzę będą oni wykorzystywać dla dobra ogółu mieszkańców poprzez inicjowanie i realizację kolejnych działań i projektów. W każdym szkoleniu przewidziano udział 15-20 osób. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców. Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.			

Projekt 7	Budowa placu zabaw dla dzieci			
Cele projektu	Celem projektu jest promocja kultury fizycznej i bezpiecznej zabawy wśród dzieci Sołectwa X.			
Budżet projektu	L.p.	Zadanie	Koszt zadania [PLN]	Źródło finansowa- nia
	1.	Zakup placu zabaw (zestaw z atestem)	10.000	Fundusz Sołecki
	2.	Montaż urządzeń i prace porządkowe	2.000	Wkład Własny
	RAZEM		12.000	
Uzasadnienie projektu	<p>Realizacja powyższych zadań przyczyni się do zapewnienia dzieciom w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym atrakcyjnego i bezpiecznego miejsca zabaw. Do tej pory nie ma takiego miejsca, brak jest boiska, huśtawek i jakiegokolwiek placu zabaw. Dzieci bawią się na niezagospodarowanym placu przed remizą lub na ulicy, przez co narażone są na wypadki i wdychanie szkodliwych spalin. W ostatnich latach obserwujemy wzrost liczby młodych małżeństw w związku z tym liczba małych dzieci stale rośnie. Są one pełnoprawnymi członkami naszej społeczności a ich edukacja i bezpieczeństwo są przedmiotem najwyższej troski. Dodatkowo projekt zwiększy atrakcyjność wsi. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców.</p> <p>Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.</p>			

Projekt 8	Uporządkowanie targowiska wiejskiego			
Cele projektu	Celem projektu poprawa estetyki wsi jest promocja kultury fizycznej wśród mieszkańców Sołectwa X.			
Budżet projektu	L.p.	Zadanie	Koszt zadania [PLN]	Źródło finansowania
	1.	Zakup materiałów budowlanych i usługi budowlane	8.000	Fundusz Sołecki
	2.	zakup straganów (stoły)	2.000	Fundusz Sołecki
	3.	Prace porządkowe	2.000	Wkład Własny
	RAZEM		12.000	
Uzasadnienie projektu	<p>Realizacja powyższych zadań przyczyni się do poprawy estetyki wsi a także umożliwi lepszą organizację sprzedaży produktów rolnikom oraz lokalnym kupcom. Nasza wieś słynie z uprawy ekologicznej i handel odbywa się dwa razy w tygodniu na placu targowym od wielu lat. Plac ten nie jest utwardzony ani zadaszony, co w dni deszczowe utrudnia handel i powoduje, że wygląda on bardzo nieestetycznie. Mieszkańcy i osoby przyjezdne nie mogą wygodnie zrobić zakupów. Dlatego też należy postawić wiatę oraz utwardzić teren. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców.</p> <p>Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.</p>			

Projekt 9	Warsztaty kulinarne Koła Gospodyń Wiejskich			
Cele projektu	Celem projektu jest rozwój i promocja lokalnych tradycji kulinarnych wśród mieszkańców Sołectwa X.			
Budżet projektu	L.p.	Zadanie	Koszt zadania [PLN]	Źródło finansowania
	1.	Zakup sprzętu AGD	6.000	Fundusz Sołecki
	2.	Zakup produktów spożywczych	3.000	Fundusz Sołecki
	3.	Prowadzenie dokumentacji fotograficznej i zorganizowanie wystawy	1.000	Fundusz Sołecki
	RAZEM		10.000	
Uzasadnienie projektu	<p>Realizacja powyższych zadań przyczyni się do wzrostu integracji mieszkańców sołectwa oraz promocji lokalnych tradycji kulinarnych, które zanikają wśród ludzi młodych. Warsztaty będą odbywały się raz na dwa tygodnie w świetlicy wiejskiej i będą prowadzone przez Gospodynie Wiejskie, jednak uczestniczyć będą mogli wszyscy zainteresowani, szczególnie młodzież. Na koniec każdego spotkania odbędzie się wspólna degustacja potraw a same warsztaty będą dokumentowane. Na koniec zorganizujemy wystawę w świetlicy. Nasza wieś posiada oryginalne tradycje kulinarne oparte na lokalnych produktach, które jednak zanikają. W czasach kiedy dominuje fast food tradycyjne potrawy nie są atrakcyjne dla młodzieży. Należy podkreślić, że wprowadzenie dań lokalnych przyczyni się do poprawy oferty lokalnych gospodarstw agroturystycznych. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców. Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.</p>			

Projekt 10	Promocja miejscowości turystycznej X			
Cele projektu	Celem projektu jest promocja Sołectwa X jako miejscowości atrakcyjnej turystycznie.			
Budżet projektu	L.p.	Zadanie	Koszt zadania [PLN]	Źródło finansowania
	1.	Opracowanie i druk folderu promocyjnego	3.000	Fundusz Sołecki
	2.	Zakup i montaż tablic do oznaczeń lokalnych atrakcji	2.000	Fundusz Sołecki
	3.	Udział w targach turystycznych (na wspólnym stoisku z powiatem)	3.000	Fundusz Sołecki
	4.	Oznaczenie szlaków rowerowych	2.000	Fundusz Sołecki
	RAZEM		10.000	
Uzasadnienie projektu	Realizacja powyższych zadań przyczyni się do promocji wsi jako miejscowości atrakcyjnej turystycznie. Posiadamy bardzo ciekawe walory turystyczne takie jak: las, jezioro z zagospodarowanym kąpieliskiem, pole namiotowe oraz dodatkowo kilka dobrze działających gospodarstw agroturystycznych. Do tej pory nasza wieś jest jednak mało popularna. W naszej ocenie intensywniejsze działania promocyjne przyczynią się do wzrostu liczby turystów i tym samym dochodów mieszkańców z handlu i usług, szczególnie wynajmu pokoi oraz sprzedaży produktów rolnych. Projekt przyczyni się więc do poprawy warunków życia mieszkańców. Na podkreślenie zasługuje fakt, że projekt jest zgodny z Planem Odnowy Miejscowości X oraz Strategią Rozwoju Gminy Y.			

DODATKI

WZORY DOKUMENTÓW**Wzór wniosku do rady gminy
w sprawie utworzenia funduszu sołeckiego**

Miejscowość, data.....

Imię i nazwisko wnioskującego

Adres zamieszkania

Przewodniczący Rady Gminy

(Imię i nazwisko)

.....

(Adres Gminy)

.....

.....

Wniosek¹

My niżej podpisani Sołtyski i Sołtysi gminy..... zwracamy się do Rady Gminy..... o podjęcie do dnia **31 marca 2010 r.** uchwały wyodrębniającej fundusz sołecki w gminie.....

Uzasadnienie: (przedstawiamy argumenty przekonujące o tym, iż przyznane środki z funduszu sołeckiego umożliwią realizację przedsięwzięć służących poprawie lokalnych warunków i życia mieszkańców wsi, należy wymienić korzyści dla gminy, co zmieni się w najbliższym otoczeniu itp.)

Z wyrazami szacunku

Podpisy (podpis)

¹ Wniosek może być zgłoszony wspólnie przez wszystkich sołtysów lub indywidualnie.

Wzór ogłoszenia w sprawie zebrania wiejskiego

DRODZY MIESZKAŃCY!

**W NASZEJ WSI JEST JESZCZE WIELE DO ZROBIENIA!
TO TY MOŻESZ ZDECYDOWAĆ NA CO WYDAĆ PIENIĄDZE
Z FUNDUSZU SOŁECKIEGO!**

LICZYMY NA WASZĄ OBECNOŚĆ I CIEKAWY POMYSŁY PODCZAS ZEBRANIA WIEJSKIEGO, KTÓRE ODBĘDZIE SIĘ

W DNIU O GODZ.

Z POWAŻANIEM

Sołtys wsi.....

Podpis

Lista obecności
osób biorących udział w zebraniu wiejskim sołectwa.....
w dniu w (podać nazwę sali: np. sala OSP).....
w sprawie uchwalenia wniosku o przyznanie środków finansowych z funduszu sołeckiego

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja w sołectwie	Podpis
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

Protokół
z Zebrania Wiejskiego Sołectwa
 przeprowadzonego w dniu

1. Zebranie rozpoczęło się o godz. i trwało do godz.
 2. W zebraniu uczestniczyli mieszkańcy sołectwa, wg listy obecności
 - osób oraz:

 3. Na przewodniczącego zebrania wybrano:

 na protokolanta wybrano:

 4. Przewodniczący zebrania stwierdził, iż zebranie wiejskie jest prawomocne do podejmowania uchwał.
 5. Porządek zebrania:
 1. Powitanie uczestników zebrania.
 2. Wybór prowadzącego zebrania i protokolanta,
 3. Stwierdzenie ważności zebrania.
 4. Przedstawienie planu zebrania i jego zatwierdzenie przez mieszkańców.
 5. Omówienie propozycji zgłoszonych do realizacji ze środków funduszu sołeckiego.
 6. Zapoznanie uczestników z projektem uchwały i wnioskiem.
 7. Dyskusja.
 8. Przyjęcie uchwały o akceptacji wniosku do funduszu sołeckiego.
 9. Wolne wnioski
 10. Zamknięcie obrad.
- Porządek obrad został zatwierdzony ilością głosów: „za”, „przeciw”, „wstrzymujących się”

5. Streszczenie przebiegu obrad:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Wyniki głosowania:

Za przyjęciem uchwały w sprawie uchwalenia wniosku o przyznanie środków z funduszu sołeckiego „za” było uczestników zebrania, „przeciw”, „wstrzymało się” od głosu

Uchwała została przyjęta / nie przyjęta.

7. Treść podjętych uchwał – uchwały w załączeniu (.....egz.)

Protokołował/a:

Przewodniczący Zebrania

.....

.....

Uchwała Nr/...

Zebrania Wiejskiego Sołectwa

z dnia

w sprawie uchwalenia wniosku o przyznanie środków z funduszu sołeckiego

Na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2009r. o funduszu sołecim (Dz. U. Nr 52, poz. 420) oraz § Statutu Sołectwa – Zebranie Wiejskie Sołectwa postanawia co następuje:

§ 1

Uchwala się wniosek o przyznanie środków z funduszu sołeckiego, wyodrębnionego w budżecie na rok, na realizację zadań służących poprawie warunków życia mieszkańców – stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się sołtysowi.

Przewodniczący Zebrania – Sołtys

.....

Miejscowość, data

Pan
Imię i nazwisko
Wójt/Burmistrz
Adres urzędu

WNIOSEK

Na podstawie art. 4 ust. 1-4 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim /Dz. U. Nr 52, poz. 420/, oraz uchwały nr zebrania wiejskiego sołectwa z dnia 20... r. wnoszę o uwzględnienie w projekcie budżetu realizacji następujących przedsięwzięć¹:

Lp.	Przedsięwzięcia do wykonania w ramach funduszu sołeckiego	Całkowity koszt	Wnioskowana kwota dofinansowania z funduszu sołeckiego	Inne środki zewnętrzne	Udział własny w tym praca społeczna
	Razem:		2		

Szacowane wydatki budżetu związane z realizacją zadań wyniosą -zł²

¹ Wniosek może dotyczyć więcej niż jednego przedsięwzięcia, jednak łączny ich koszt musi mieścić się w kwocie funduszu. Przedsięwzięcia winny być zgodne z zadaniami własnymi gminy oraz wpisywać się w cele i działania wskazane w Programie/Planie rozwoju danej gminy.

² Łącznie nie więcej niż kwota przyznana na dany rok.

Uzasadnienie przyjęcia realizacji przedsięwzięcia:

(W szczególności winny to być argumenty o związku przedsięwzięcia z wymogiem poprawy warunków życia mieszkańców)

Wniosek niniejszy został uchwalony przez zebranie wiejskie w dniu

Sołtys

Załączniki:

- 1) Uchwała zebrania wiejskiego Nr z dnia
- 2) Protokół zebrania wiejskiego z dnia
- 3) Lista obecności z zebrania wiejskiego

USTAWA O FUNDUSZU SOŁECKIM**USTAWA**
z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim
(Dz. U. Nr 52 poz. 420)**Art. 1.**

1. Rada gminy rozstrzyga o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki, zwany dalej „funduszem”, do dnia 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy, podejmując uchwałę, w której wyraża zgodę albo nie wyraża zgody na wyodrębnienie funduszu w roku budżetowym.
2. Fundusz nie jest funduszem celowym w rozumieniu ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.1)).
3. Środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które zgłoszone we wniosku, o którym mowa w art. 4, są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy.
4. Środki funduszu mogą być przeznaczone na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej. (Dz. U. Nr 62, poz. 558, z późn. zm.2)).

Art. 2.

1. Wysokość środków przypadających na dane sołectwo wynosi:

$$F = \left(2 + \frac{L_m}{100} \right) \times K_b$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- F** – wysokość środków przeznaczonych na dane sołectwo, jednak nie więcej niż dziesięciokrotność **K_b**,
L_m – liczbę mieszkańców sołectwa według stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedzającego rok budżetowy, określoną na podstawie prowadzonego przez gminę zbioru danych stałych mieszkańców, o którym mowa w art. 44a ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, z późn. zm.3)),
K_b – kwotę bazową – obliczoną jako iloraz wykonanych dochodów bieżących danej gminy, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata oraz liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze danej gminy, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustalonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.
2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy przekazuje sołtysom informację o wysokości środków, o których mowa w ust. 1.
 3. Środki funduszu niewykorzystane w roku budżetowym wygasają z upływem roku.
 4. Gmina otrzymuje z budżetu państwa zwrot, w formie dotacji celowej, części wydatków wykonanych w ramach funduszu. Zwrot obejmuje wydatki wykonane w roku poprzedzającym rok budżetowy.

5. Wydatki wykonane w ramach funduszu podlegają zwrotowi, o którym mowa w ust. 4, w następującej wysokości:

- 1) 30% wykonanych wydatków – dla gmin, w których K_b jest mniejsze od średniego K_{bk} w skali kraju,
- 2) 20% wykonanych wydatków – dla gmin, w których K_b wynosi od 100% do 120% średniego K_{bk} w skali kraju,
- 3) 10% wykonanych wydatków – dla gmin, w których K_b jest większe od 120% średniego K_{bk} w skali kraju, gdzie K_{bk} oznacza – średnią kwotę bazową w kraju – obliczaną dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, ujętych w rejestrze terytorialnym, o którym mowa w art. 47 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.4)), według stanu na dzień 1 stycznia roku poprzedzającego rok budżetowy.

6. Średnią kwotę bazową w kraju oblicza się, dzieląc łączną kwotę wykonanych dochodów bieżących gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, o których mowa w przepisach o finansach publicznych, przez liczbę mieszkańców gmin wiejskich i miejsko-wiejskich według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy o dwa lata, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

7. Podstawę do wyliczenia średniej kwoty bazowej w kraju stanowią wykonane dochody bieżące wykazane za rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata w sprawozdaniach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, których obowiązek sporządzania wynika z przepisów o finansach publicznych w zakresie sprawozdawczości budżetowej, z uwzględnieniem korekt złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok budżetowy.

8. Minister właściwy do spraw finansów publicznych oblicza na dany rok średnią kwotę bazową w kraju i podaje ją do wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej do dnia 31 sierpnia roku poprzedzającego rok budżetowy.

9. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb zwrotu części wydatków gmin w ramach funduszu, kierując się potrzebą zapewnienia środków finansowych dla gmin.

Art. 3.

1. Rada gminy może zwiększyć środki funduszu ponad wysokość obliczoną na podstawie art. 2 ust. 1.
2. Zwiększona wysokość środków funduszu nie jest wliczana do wydatków wykonanych w ramach funduszu, od których przysługuje częściowy zwrot na podstawie art. 2 ust. 4.

Art. 4.

1. Warunkiem przyznania w danym roku budżetowym środków z funduszu jest złożenie do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przez sołectwo wniosku.
2. Wniosek danego sołectwa uchwała zebranie wiejskie z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa.
3. Wniosek powinien zawierać wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach środków określonych dla danego sołectwa na podstawie informacji, o której mowa w art. 2 ust. 2, wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem.
4. W terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, którego dotyczy wniosek, sołtys przekazuje wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) wniosek celem uwzględnienia go w projekcie budżetu gminy.

5. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie 7 dni od dnia otrzymania odrzuca wniosek niespełniający warunków określonych w ust. 2–4, informując jednocześnie o tym sołtysa. Sołtys może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tej informacji podtrzymać wniosek, kierując go do rady gminy za pośrednictwem wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

6. W przypadku podtrzymania wniosku przez sołtysa, rada gminy rozpatruje ten wniosek w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) związany jest rozstrzygnięciem rady gminy w tym zakresie.

7. Uchwalając budżet, rada gminy odrzuca wniosek sołectwa, w przypadku gdy zamierzone zadania nie spełniają wymogów określonych w art. 1 ust. 3. 4

Art. 5.

W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.5)) w art. 7 w ust. 1 pkt 17 otrzymuje brzmienie: „17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;”.

Art. 6.

W 2009 r. rada gminy podejmuje uchwałę, o której mowa w art. 1 ust. 1, do dnia 30 czerwca.

Art. 7.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2009 r.

1) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1420, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 187, poz. 1381 i Nr 249, poz. 1832, z 2007 r. Nr 82, poz. 560, Nr 88, poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112, Nr 209, poz. 1317, Nr 216, poz. 1370 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 100.

2) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2006 r. Nr 50, poz. 360 i Nr 191, poz. 1410, z 2007 r. Nr 89, poz. 590 oraz z 2008 r. Nr 11, 59.2

3) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, z 2007 r. Nr 21, poz. 125, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 171, poz. 1056, Nr 195, poz. 1198 i Nr 220, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120.

4) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1996 r. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 769, z 1998 r. Nr 99, poz. 632 i Nr 106, poz. 668, z 2001 r. Nr 100, poz. 1080, z 2003 r. Nr 217, poz. 2125, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1362, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97.3

5) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r.

ODPOWIEDZI NA TYPOWE PYTANIA ZWIĄZANE Z MOŻLIWOŚCIĄ REALIZACJI ZADAŃ Z FUNDUSZU SOŁECKIEGO.

1. Czy wykonanie skweru na placu stanowiącym własność gminy może zostać zrealizowane ze środków funduszu?

Tak ponieważ jest to zadanie własne gminy, realizacja zadania wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców sołectwa, gdyż będzie to miejsce spotkań i realizacji wielu imprez plenerowych, a także poprawi estetykę sołectwa, jest zapisane w strategii rozwoju gminy.

2. Czy możliwe jest wykonanie placu zabaw na terenie nie będącym własnością gminy?

Tak, jednakże gmina musi posiadać prawo do jego dysponowania, np. umowę dzierżawy, użyczenia. Wymaga to dopełnienia formalności związanych z możliwością wykonywania określonych prac na nieruchomości nie należącej do gminy.

3. Czy środki z funduszu sołeckiego mogą stanowić wkład własny w realizację tzw. „Małych projektów LEADER” ?

Tak, może stanowić wkład własny gminy do realizacji szerszego zakresu zadania, jeśli jest ono zgodne z wolą mieszkańców, np. budowa placu zabaw może zostać rozszerzona o kolejne elementy tegoż placu, zwrot środków z budżetu państwa obejmie tylko tę część realizowaną z funduszu sołeckiego.

4. Czy można z funduszu sołeckiego finansować remonty dróg przy zastosowaniu kruszywa? Czy można środki z funduszu wykorzystać na wykup gruntów pod drogę?

Tak, remonty dróg należą do zadań własnych gminy, wpływają na poprawę jakości życia mieszkańców i jest to prawdopodobnie zapisane w strategii. Także wykup gruntów prywatnych może zostać sfinansowany ze środków funduszu, ponieważ grunty staną się drogą gminną co poprawi jakość życia mieszkańców.

5. Czy można wykonać zadanie polegające na budowie/ remoncie oświetlenia drogowego?

Tak, jest to zadanie własne gminy i wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców.

6. Pytanie: Czy można sfinansować konserwację rowów lub odwodnienie???

Tak, jeżeli rowy znajdują się na działkach gminnych lub w pasie drogowym (co jest zgodne z art. 77 ust. 1 Prawa wodnego), gmina jako właściciel gruntu jest zobowiązana do bezpośredniego utrzymania melioracji wodnych szczegółowych, nie można jednak finansować konserwacji rowów należących do mieszkańców sołectwa.

7. Czy można dokonać zakupu strojów ludowych?

Tak, można sfinansować takie zadanie ze środków sołectwa, gdyż jest to zadanie własne gminy z zakresu kultury i promocji gminy, uzasadnienie wniosku musi wskazywać, że realizacja zadania będzie polegała na podtrzymaniu tradycji i kultury ludowej oraz promocji sołectwa i gminy.

8. Czy z funduszu można opłacić transport dzieci w okresie letnim na basen?

Tak gdyż wyjazd dzieci na basen należy do zadań własnych gminy, w uzasadnieniu trzeba wskazać w jaki sposób wpłynie to na poprawę jakości życia mieszkańców i czy zadanie jest zgodne ze strategią.

9. Czy można organizować imprezy integracyjne?

Tak, musimy jednak pamiętać aby nie dokonywać zakupu produktów konsumpcyjnych, chyba że są one niezbędne do przeprowadzenia imprezy, np. zakup kapusty do organizowanego obrzędu „gotowania kapusty”.

10. Czy można dokonać zakupu strojów sportowych dla dzieci i wyposażenia boisk np. siatek, piłek?

Tak, wydatki takie mogą być poniesione z funduszu sołeckiego, ponieważ wydatki na kulturę fizyczną, upowszechnianie sportu, a także tworzenie warunków do pobudzania aktywności obywatelskiej i promocji są zadaniami własnymi gminy i wpływają na poprawę warunków życia mieszkańców.

11. Czy fundusz może zostać przeznaczony na inwestycje na działce wokół szkoły?

Tak, działka musi stanowić własność gminy lub gmina musi posiadać prawo do jej dysponowania, ponadto zadanie to powinno wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców.

12. Czy można i na co przeznaczyć środki z funduszu sołeckiego związane z OSP?

Gmina zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o ochronie przeciwpożarowej ponosi koszty wyposażenia, wyszkolenia, zapewnienia gotowości bojowej OSP. Zgodnie z tym zapisem można realizować zadania polegające na zakupie wyposażenia takiego jak: sprzęt gaśniczy, pompy, mundury, a nawet pojazdy bojowe. Trzeba jednakże wskazać we wniosku jak poprawi to jakość życia mieszkańców i czy jest to działanie zapisane w strategii.

13. Czy można finansować prace związane z obiektami sakralnymi typu kościół, kapliczka przydrożna, krzyże?

Tak, jeśli obiekty te są wpisane do rejestru zabytków, ponieważ ochrona zabytków należy do zadań własnych gminy. Musimy pamiętać, aby w uzasadnieniu opisać w jaki sposób wpłynie to zadanie na poprawę warunków życia mieszkańców.

14. Czy można dokonać zmiany kosztów związanych z realizacją zadania, jeżeli w czasie jego realizacji zabrakło środków na jego wykonanie?

Ustawodawca nałożył obowiązek wydatkowania środków publicznych w wysokościach określonych w uchwale budżetowej, a wskazane wydatki stanowią nieprzekraczalny limit upoważniający gminę do otrzymania częściowego zwrotu z budżetu państwa, jednakże wójt może dokonać zwiększenia środków na dane zadanie, ale to przekroczenie będzie realizowane ze środków gminy – gmina nie otrzyma za tę „dodatkową” część zwrotu z budżetu.

W sytuacji odwrotnej tj. jeżeli istnieje możliwość, że część środków pozostanie niewykorzystana (np. wniosek zakładał posadzenie na skwerku 100 szt. iglaków za kwotę 20 tys. zł, a możliwe jest zakupienie 120 szt. w tej zaplanowanej kwocie), to zgodnie z prawem wójt realizując zadanie powinien osiągnąć jak największy rezultat/korzyść - dokonanie zakupu większej ilości towaru w ramach tej samej kwoty jest takim działaniem. Jednakże, podmioty uprawnione do przedstawienia wniosku na zebraniu wiejskim powinny wcześniej porozumieć się z urzędem i wspólnie dokonać wyceny zadania lub zadań, które następnie zostaną złożone i uchwalone przez zebranie wiejskie.

15. Czy fundusz sołecki może być przeznaczony na inwestycje realizowane przez kilka sołectw?

Ustawa o funduszu nie przewiduje takiej możliwości, gdyż mówi się w niej o sołectwie a nie sołectwach, ponadto zadanie musi być wykonane na obszarze sołectwa. Możliwe jest realizowanie wspólnego zadania oddzielnie przez każde z sołectw, np. remont drogi biegnącej przez 3 sołectwa zostanie wykonany jako oddzielne zadanie każdego z sołectw.

16. Czy zadanie zgłoszone przez sołectwo może być zadaniem wieloletnim?

Przepis ustawy mówi, że rada co roku podejmuje uchwałę o wyodrębnieniu funduszu sołeckiego, co oznacza, że niemożliwe jest planowanie i wydawanie środków z funduszu sołeckiego w cyklu kilkuletnim. Można jednak tak przygotować inwestycję, aby zadanie kolejnego roku wpiętywało się w ogólny plan inwestycji i było kontynuacją zadania realizowanego w latach poprzednich. Takie podejście jest jednak obarczone elementem niepewności, gdyż rada w kolejnym roku może nie wyodrębnić w budżecie funduszu sołeckiego. Poza tym, wpływ na to, na co można wydać środki z funduszu sołeckiego ma również wójt, burmistrz czy prezydent, który zobowiązany jest odrzucić wniosek nie spełniający warunków zawartych w ustawie o funduszu sołeckim, oraz rada gminy, która może nie przyjąć do realizacji wskazanego przez sołectwo przedsięwzięcia o charakterze wieloletnim.

17. Czy można wniosek zapisać bardzo ogólnie podając dwa lub więcej przedsięwzięcia do wyboru np. odśnieżanie, a w przypadku braku śniegu dokonać zakupu tłucznia na remont drogi?

Taki wniosek powinien być odrzucony ponieważ fundusz sołecki stanowi część budżetu, co oznacza, że taki wniosek musiałby być dwukrotnie wpisany do budżetu gminy, co formalnie powoduje jego zwiększenie oraz powoduje świadomy zamiar nie wykonania któregoś z zadań.

18. Czy dopuszczalna jest zmiana przeznaczenia środków z funduszu sołeckiego po terminie 30 września w roku poprzedzającym rok budżetowy?

Nie ma możliwości dokonywania zmian treści zadania po tym terminie. Zmiana taka spowoduje utratę cech zadania realizowanego w ramach funduszu sołeckiego co skutkować będzie niemożliwością ubiegania się o zwrot części środków przez gminę. Wyjątek może tu stanowić jedynie wystąpienie klęski żywiołowej i podjęcie decyzji przez zebranie wiejskie, że środki zostaną przeznaczone na usuwanie jej skutków. Wiąże się to z tym, że ustawodawca nie wskazał w jaki sposób realizować zadania związane z tym celem. Można by się pokusić o taką interpretację ustawy, że w sytuacji klęski żywiołowej należy zastosować tryb „doraźny”, czyli dokonywanie zmian po wystąpieniu klęski.

19. Czy można jako koszt projektu wrzucić pracę „społeczną” mieszkańców?

Fundusz sołecki obejmuje wyłącznie wydatki z budżetu gminy ponoszone na realizację przedsięwzięć, które są zadaniami własnymi gminy. W praktyce oznacza to, że w ich skład mogą wchodzić jedynie zakupy towarów i usług. Praca społeczna nie ma takiego charakteru i nie może być zaliczona do kosztów projektu wykonywanego w ramach funduszu sołeckiego. W niektórych przypadkach można wykazać w uzasadnieniu do wniosku zakres prac społecznych, który będzie gwarantował pełne wykonanie zadania np. zakup ławek w ramach funduszu i ich montaż w ramach prac społecznych.

20. Kto wydaje upoważnienia dla sołtysów na realizację zadań z funduszu sołeckiego? Ile czasu trwa procedura? Co będzie jak sołtys się nie wywiąże? Kto wtedy podejmuje wiążące decyzje co do wydatkowania środków?

Upoważnienie dla sołtysów do realizacji zadań z funduszu sołeckiego może obejmować w praktyce jedynie zgodę na dokonanie przez sołtysa zakupów ściśle określonych towarów lub usług na rachunek gminy. Takie upoważnienie może być wydane „od ręki” bez zbędnych formalności. Jeżeli zakupy nie zostaną zrealizowane to zadania z funduszu nie zostaną wykonane. W każdym przypadku, o udzieleniu pełnomocnictwa do wykonania określonych czynności przez sołtysa lub pracownika urzędu (w tym także o przekazaniu zadania innej osobie), wiążące decyzje podejmuje wójt, burmistrz/prezydent, który ponosi za nie pełną odpowiedzialność.

21. Czy sołtys, który otrzymał informację o odrzuceniu wniosku przez wójta może dokonać w nim korekty (np. skorygować błędy rachunkowe, zawęzić zakres przedmiotowy przedsięwzięcia celem zmniejszenia kosztów, itp.)? Jeżeli sołtys może dokonywać korekty wniosku to w jakim trybie ma zostać przeprowadzona korekta wniosku odrzuconego przez wójta?

Sołtys nie ma możliwości samodzielnego dokonywania korekt w odrzuconym wniosku. Dokonanie korekt we wniosku sołectwa jest możliwe jedynie w trybie przewidzianym ustawą przed upływem ostatecznego terminu składania wniosku, który jest wyznaczony na dzień 30 września. Aby istniała możliwość poprawienia wniosku i jego ponownego złożenia, musi być on złożony po

raz pierwszy odpowiednio wcześniej, tak aby było możliwe rzetelne zweryfikowanie treści wniosku (w tym wielkości kosztów) oraz ponowne zwołanie zebrania wiejskiego w trybie przewidzianym w statucie sołectwa. Zebranie wiejskie musi ponownie uchwalić treść wniosku po dokonaniu korekt. Jedynie w przypadku tzw. oczywistych błędów rachunkowych, które nie wpłyną na treść merytoryczną wniosku, można dopuścić dokonanie korekty takich błędów przez sołtysa w porozumieniu ze skarbnikiem gminy.

22. Jakie są konsekwencje nie wykonania zadania z funduszu sołeckiego dla wójta? Otóż do chwili obecnej fundusz (zadanie z funduszu - utwardzenie drogi) nie został wykonany mimo, że został zatwierdzony i jest w tegorocznym budżecie, a zbliża się zima, no i wybory. Czy jest jakaś odpowiedzialność wójta za niewykonanie funduszu, jeżeli np. po wyborach przestanie być wójtem? A co się dzieje gdy ponownie wygra wybory i nie wykona funduszu?

Fundusz sołecki jest częścią budżetu gminy. Za prawidłową gospodarkę gminy odpowiada wójt (burmistrz, prezydent), który ma obowiązek zrealizować budżet gminy uchwalony przez radę. Rada gminy kontroluje działalność organu wykonawczego poprzez powołaną przez siebie komisję rewizyjną oraz poprzez udzielenie lub nieudzielenie wójtowi absolutorium. Jeżeli zadanie z funduszu sołeckiego nie zostanie zrealizowane, to komisja rewizyjna musi ocenić, czy nastąpiło „niewykonanie budżetu”. Wykonanie budżetu gminy jest także opiniowane przez właściwy organ Regionalnej Izby Obrachunkowej. W swoim wniosku komisja rewizyjna występuje do rady o udzielenie bądź nieudzielenie absolutorium. Niewykonanie budżetu będzie stanowiło uzasadnioną podstawę do jego nie udzielenia. Od stanowiska rady gminy będzie zależało czy wójt absolutorium otrzyma czy nie. Nie udzielenie wójtowi absolutorium przez radę gminy jest jednoznaczne z wnioskiem o referendum w sprawie odwołania go ze stanowiska. Jednak referendum nie organizuje się, jeżeli nie upłynęło jeszcze 9 miesięcy od dnia wyboru wójta albo do końca kadencji zostało mniej niż 9 miesięcy.

23. Czy można sfinansować z funduszu sołeckiego wymianę starego krzyża drewnianego, znajdującego się na gruncie gminnym, na nowy metalowy?

Zadania finansowane z funduszu sołeckiego muszą jednocześnie spełniać trzy warunki: być zadaniami własnymi gminy, być zgodne ze strategią gminy oraz muszą przyczyniać się do poprawy warunków życia mieszkańców sołectwa. Jeżeli zebranie wiejskie uchwaliło przeznaczenie części środków z funduszu na nowy krzyż, to należy przyjąć, że krzyż dla tej społeczności jest ważnym elementem składającym się na szeroko rozumianą jakość życia. Fundusz sołecki jako część budżetu gminy nie może być przeznaczony na finansowanie obiektów sakralnych. Jednakże, jeżeli krzyż ma charakter dobra kultury lub jest obiektem dziedzictwa kulturowego danego obszaru, to można uznać, że jego wymiana będzie zgodna z regulacjami prawnymi określającymi zadania własne gminy. Nowy krzyż powinien jednak zachować charakter dobra kultury. W takim przypadku, jeżeli jednocześnie takie działanie (ochrona dóbr kultury) jest zawarte w strategii rozwoju gminy, sfinansowanie nowego krzyża z funduszu sołeckiego będzie możliwe.

24. Proszę o odpowiedź, czy fundusz sołecki może być przeznaczony na remont kaplicy wiejskiej (zewnątrzne odeskowanie - budynek drewniany z 1920 r., dawna szkoła polska). Obecnie własność parafii, (filia) w tym budynku co niedziela odbywają się msze święte. Budynek jest zabytkowy, nie jest jednak wpisany na listę zabytków, a więc nie można ubiegać się o inne źródła finansowania.

Fundusz sołecki nie może być przeznaczony na remont kaplicy. Ewentualna możliwość przeznaczenia funduszu sołeckiego na budowę religijne następuje w wypadku wpisania danej nieruchomości do rejestru zabytków, przy czym takie przedsięwzięcie musiałyby być i tak zgodne z warunkami określonymi w art. 1 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim

25. Czy środki z funduszu sołeckiego można przeznaczyć na pokrycie kosztów stałych związanych z utrzymaniem świetlicy wiejskiej (opłaty za prąd, ogrzewanie itp.)?

Świetlica wiejska zaspokaja zbiorowe potrzeby społeczności lokalnej, tym samym utrzymanie świetlicy jest zadaniem własnym gminy i przyczynia się do poprawy warunków życia mieszkańców. Jeżeli funkcjonowanie świetlicy mieści się z celach określonych w strategii rozwoju gminy, to pokrycie kosztów stałych z funduszu sołeckiego jest jak najbardziej uzasadnione.

26. Całą kwotę z funduszu sołeckiego chcemy przeznaczyć na organizację uroczystości takich jak piknik, turniej, zawody itp. Wójt przekazał nam informację, że z funduszu sołeckiego można przeznaczyć tylko 10% na organizację wszelkich lokalnych uroczystości. Czy taki jest zapis w ustawie czy to tylko wymysł wójta?

Zgodnie z ustawą środki z funduszu sołeckiego powinny finansować przedsięwzięcia, które spełniają warunki określone w art. 1 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim („Środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które (...), są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy”). Nie ma żadnych regulacji określających procent jaki można przeznaczyć na imprezy integracyjne, inwestycje, pokrycie kosztów funkcjonowania świetlicy itp.

27. Co można zrobić w przypadku gdy jedno sołectwo chce mieć fundusz sołecki, a pozostałe sołectwa w gminie nie? Czy rada gminy może podjąć uchwałę, iż tworzy fundusz w określonej wysokości tylko dla jednego sołectwa?

Stanowiska przyjęte przez poszczególne sołectwa mają dla rady gminy jedynie charakter opinii. Rada gminy może podjąć uchwałę o utworzeniu funduszu sołeckiego dla całej gminy (dla wszystkich sołectw) w odpowiedniej wysokości określonej przepisami. Ale skorzysta z niego tylko jedno sołectwo w wysokości odpowiadającej jego wielkości. Pozostała część funduszu sołeckiego nie będzie wykorzystana.

28. Czy sytuacja taka jest prawidłowa - rada gminy podejmuje uchwałę o utworzeniu funduszu sołeckiego dla wszystkich sołectw w wysokości ustalonej zgodnie z ustawą o funduszu sołeckim, ale jednocześnie „dorzuca” do każdego sołectwa dodatkowe środki w wysokości wynikającej np. z poprzednio funkcjonującego „starego funduszu”. Zadania będą finansowane z obydwu puli środków, ale gmina będzie starała się o zwrot części wydatków z budżetu państwa jedynie w odniesieniu do puli środków wynikającej z „ustawowego” funduszu sołeckiego.

Taki sposób finansowania jest dopuszczalny. Mogą jednak wystąpić problemy z jednoznacznym rozliczeniem niektórych zadań i wykazaniem ich zakresu rzeczowego w stosunku do obydwu puli środków.

29. Czy z funduszu sołeckiego można sfinansować remont zabytkowego Kościoła? Chodzi o wykonanie prac remontowych oraz zakup desek stropowych i ławek?

Zgodnie z uregulowaniami ustawy o funduszu sołeckim, nie może on co do zasady finansować zadań dotyczących obiektów nie będących własnością gminy, a w szczególności obiektów sakralnych. Jeżeli kościół jest obiektem zabytkowym to powstaje możliwość wykonania jego remontu jako obiektu wpisanego do rejestru zabytków. Wtedy może to być zadanie własne gminy. Jednocześnie jednak takie zadanie powinno spełniać wszystkie wymagania ustawy o funduszu sołeckim określone w art. 1 ust. 3 („Środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które (...), są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy”). Można też mieć wątpliwości czy remont kościoła poprawia warunki życia mieszkańców. Dodatkowo należałoby sprawdzić, czy takie zadanie jest zgodne ze strategią rozwoju gminy. Biorąc pod uwagę wątpliwości co do zgodności z ustawą takiego zadania należy raczej odradzić wykonywanie tego remontu ze środków funduszu. Wydatek poniesiony przez gminę na takie zadanie będzie na pewno przedmiotem analizy Regionalnej Izby Obračunkowej, co w kontekście stosowania odmiennych interpretacji ustawy w poszczególnych województwach, może być powodem jego zakwestionowania.

30. Czy na zebraniu wiejskim w sprawie uchwalenia wniosku dotyczącego realizacji przedsięwzięcia z funduszu sołeckiego musi być 15 osób? Czy można przyjąć wniosek gdzie w zebraniu wiejskim uczestniczyło 10 osób? Czy taki wniosek jest poprawny?

Art.4 ust. 2 ustawy o funduszu sołeckim stanowi „Wniosek danego sołectwa uchwała zebranie wiejskie z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa.” Grupa 15 mieszkańców sołectwa jest wymagana do skutecznego zgłoszenia wniosku na zebraniu wiejskim, zawierającego propozycje wykorzystania środków z funduszu sołeckiego w kolejnym roku budżetowym. Prawo do zgłoszenia takich propozycji ma także sołtys i rada sołecka. Rozpatrywanie tych propozycji odbywa się na zebraniu wiejskim. Zebranie wiejskie musi być zwołane zgodnie ze statutem sołectwa, określającym m.in. sposób i termin powiadomienia mieszkańców oraz warunki w jakich zebranie może zostać uznane za zdolne do podejmowania

prawomocnych uchwał. Najczęściej przyjmuje się, że w związku z niską frekwencją w pierwszym terminie, zebranie wiejskie jest prawomocne do podejmowania uchwał w drugim terminie niezależnie od liczby uczestników zebrania. Wniosek uchwalony na zebraniu, w którym uczestniczyło tylko 10 osób może być poprawny, jeżeli zachowano stosowne procedury wynikające ze statutu sołectwa.

31. Czy mieszkańcy sołectwa mogą zmienić wniosek, który obecnie oczekuje na decyzję Rady Gminy. Pierwotnie wniosek jest sporządzony błędnie gdyż finansuje działania na terenie innego sołectwa. Czy mieszkańcy mogą naprawić ten błąd na zasadzie autopoprawki i zorganizować drugie zebranie wiejskie? Czy w trakcie roku budżetowego, po wpisaniu wniosku sołectwa do budżetu istnieje możliwość modyfikacji wniosku, np. w wyniku oszczędności, sołectwo zmienia wniosek drugim zebraniem wiejskim? Czy na koniec roku budżetowego, jeżeli Wójt Gminy w jednym z sołectw nie wydatkował 1/3 pieniędzy funduszu, co dzieje się z częścią poniesionych kosztów w ramach tego funduszu? Czy do refundacji należy uwzględnić tylko poniesione koszty, czy ten wniosek należy odrzucić w całości.?

Po terminie 30 września nie jest możliwe dokonywanie zmian we wniosku przyjętym przez zebranie wiejskie, tak aby zachował on charakter zadania finansowanego z funduszu sołeckiego. Dokonanie zmiany we wniosku po tym terminie będzie skutkowało utratą prawa gminy do uzyskania częściowego zwrotu kosztów z budżetu państwa. Zadanie może jednak zostać zrealizowane, jako zadanie własne gminy, ale wyłącznie z budżetu gminy.

Ewentualne oszczędności powstałe w trakcie realizacji zadań finansowanych z funduszu sołeckiego nie mogą być przedmiotem kolejnej uchwały zebrania wiejskiego w trybie określania zadań funduszu sołeckiego. Zaoszczędzone środki mogą być wydatkowane na terenie sołectwa, ale stracą charakter funduszu sołeckiego. Środki finansowe nie wydatkowane przez gminę w ramach funduszu sołeckiego pozostają częścią jej budżetu i będą wydatkowane zgodnie z ogólnymi zasadami jego realizacji i uchwałami rady gminy w tej kwestii. Do refundacji z budżetu państwa przedstawione są wyłącznie koszty poniesione w trybie ustawy o funduszu sołeckim.